

Pedagogisch Beleidsplan

(versie 2017-2020)

Harlekijn Opvang en Dienstverlening BV

Historie wijzigingen

Datum:	Omschrijving:	Wijziging uitgevoerd door:
14-10-2014	Eerste concept	Cecile van Steekelenburg
03-11-2014	Eerste review	<ul style="list-style-type: none"> • Maria Boekestijn, pedagogisch medewerkster • Gea van Woerden, pedagogisch medewerkster • Helma Mos, pedagogisch medewerkster • Ank Buijnink, pedagogisch medewerkster
11-11-2014	Tweede concept na review	Cecile van Steekelenburg
14-11-2014	Tweede review	Sander van Steekelenburg
18-11-2014	Derde concept na review	Cecile van Steekelenburg
20-11-2014	Derde Review	OuderCommissie
28-11-2014	Finale versie	Sander van Steekelenburg
12-03-2015	V1.01 uitbreiding wenprocedure	Sander van Steekelenburg
15-6-2015	Controle en waar nodig verwerking feedback OC notulen 11-5	Sander van Steekelenburg (Svs)
24-08-2016	V 2.0	(SvS) Verwerken ervaringen eerste 2 jaren, VVE, Cittaslow.
21-2-2017	V2.01	(SvS) Verwerken opmerkingen/adviezen OC vanuit notulen OC vergadering 9-2
13-05-2017	V3.0	(SvS) Integraal plan voor meerdere locaties
Zomervakantie 2017	V3.1	(SvS) Aanpassingen eigen kwaliteitseisen en IKK
Nov-2017	V3.2	(SvS) Aanpassingen n.a.v. adviezen GGD
Jan-2018	V3.3	(SvS) Aanpassingen n.a.v. Personenregister kinderopvang en de wet AVG
Mar-2018	V3.4	(SvS) Aanpassingen n.a.v. GGD adviezen

Jul-2018	V 4.0	Extra separate beschrijving van veiligheids- en gezondheidsbeleid alsmede meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld
Nov-2018	V4.0.1	Laatste correcties n.a.v. her-inspectie GGD
Feb-2018	V4.1	Aanvullende correcties en vaststelling nieuwe versie 4.1

Distributielijst

Ontvanger:
Oudercommissie
Gemeente Midden Delfland
GGD
Medewerkers

Het materiaal in deze uitgave is door intellectuele eigendomsrechten beschermd. Zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Harlekijn Opvang en Dienstverlening B.V. mag niets van deze uitgave, een gedeelte van de uitgave daaronder begrepen, worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd in enige vorm of op enige wijze, tijdelijk of permanent, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, in een geautomatiseerd databestand of opnamen op enige drager of anderszins. Harlekijn Opvang Dienstverlening B.V. behoudt zich alle rechten voor.

Copyright © 2017-2020 Harlekijn Opvang en Dienstverlening B.V.

Harlekijn Opvang en Dienstverlening B.V.
s Herenstraat 14
3155 SH MAASLAND

Inhoud

1	Visie pedagogisch beleid	7
1.1	Zelfredzaamheid, kind gericht werken en VVE	7
1.2	Ontwikkeling door scholing en samenwerking	8
1.3	Vaste dagindeling en rituelen.....	10
2	Pedagogische doelen.....	11
3	De pedagogische middelen	12
3.1	Interactie met kinderen.....	12
3.2	Gerichte aanpak	14
3.3	Vrij spel.....	18
3.4	Inzetten van de groep (interactie tussen kinderen).....	19
3.5	Inzetten van de ruimte	22
3.6	Samenwerken met de ouders, activiteiten en interactie.....	25
4	Kwaliteit.....	31
4.1	Zorg voor kwetsbare kinderen	32
4.2	Vierogen principe	33
4.3	Kindvolg- en stimuleringsplan	33
4.4	Wet AVG en personenregister	34
4.5	Cittaslow	35
	Bijlage 1: Veiligheids- en Gezondheidsbeleid.....	36
	Concretisering en praktische uitvoering	36
	Grote risico's veiligheid	37
	Kleine risico's veiligheid.....	38
	Grote Gezondheidsrisico's.....	39
	Kleine risico's gezondheid	40
	Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	41
	Grensoverschrijdend gedrag door kinderen.	41
	Grensoverschrijdend gedrag door beroepskrachten	42
	Bijlage 2: Protocollen en werkinstructies.....	43

Peuter-opvang Harlekijn en Inimini

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van Harlekijn Opvang en Dienstverlening BV. Vanaf 2017 is er meer dan 1 locatie onder ons houderschap. Ons pedagogisch plan is onze basis. Dit willen we in alle locaties gelijkwaardig uitdragen. De locaties zijn:

- Peuteropvang Harlekijn op locatie De Groene Oase in Maasland
- Peutercentrum Inimini op locatie de Jozefschool in Schipluiden

Dit document is een beschrijving van onze pedagogische visie en uitgangspunten voor het werken met peuters van 1,5 tot 4 jaar.

Op onze locatie(s) en in de houding en het handelen van de pedagogisch medewerker is zichtbaar waar wij voor staan. Kinderen krijgen bij ons de kans en ruimte zich spelenderwijs te ontwikkelen op een voor hen emotioneel veilige plek. Die plek bieden wij hen door onze houding en ons handelen te blijven afstemmen op behoeften van kinderen. In onze pedagogische acties staat het kind centraal.

Het plan maakt duidelijk wat ouders van ons mogen verwachten en waar wij voor staan. Voor de pedagogisch medewerkers vormt dit plan het uitgangspunt voor de beroepshouding en het pedagogisch handelen. Alle medewerkers kennen het beleid en geven dat vorm met behoud van hun eigen pedagogische kwaliteiten. Om dit te bereiken blijven we kritisch naar onze manier van werken, zodat we onze organisatie en ons pedagogisch handelen voortdurend verbeteren.

Daarnaast zullen wij jaarlijks een interne review van dit plan doen om na te gaan of tussentijdse wijzigingen wenselijk zijn. Tevens zullen wij de Oudercommissie jaarlijks om een review vragen met hetzelfde doel. Mochten zich omstandigheden voordoen die wijziging van het plan vereisen zullen wij deze conform onze review procedure verwerken en via onze distributie procedure alle belanghebbenden hiervan op de hoogte stellen.

Ik ben dankbaar dat ik de directie mag voeren over dit mooie bedrijf. Ons team vormt jaren van ervaring en heeft ook aanvulling van nieuwe collega's en belangrijke ontwikkelingen. Daarbij is ons gebouw met keurmerk "Groene Schoolpleinen" in Maasland een unieke plek, waar wij met veel trots en plezier mogen zijn. Wij willen met het supporterschap van Cittaslow dit ook benadrukken. Dit willen wij uitdragen naar al onze locaties nu en in de toekomst. Ik hoop dat u als ouders / verzorgers net zo'n fijn gevoel heeft bij onze peuter-opvang. Ik sta altijd open voor verbeteringen, dus aarzel niet om mij aan te spreken en een gesprek aan te gaan.

Sander van Steekelenburg
Directeur
Harlekijn Opvang en Dienstverlening

---

1 Visie pedagogisch beleid

Harlekijn Opvang en Dienstverlening BV stelt zich ten doel professionele opvang te realiseren voor kinderen van 1,5 tot 4 jaar, waarbij we voldoen aan de wet Kinderopvang. Die professionaliteit houdt in dat wij ons bewust zijn van de rol die wij spelen bij de kinderen die de opvang bezoeken. Opvang voor peuters van 1,5 tot 4 jaar levert een niet te onderschatten bijdrage aan de ontwikkeling en opvoeding van kinderen. We bekijken de pedagogische doelen vanuit de visie die we hebben op kinderen, de ontwikkeling van kinderen en de rol van de opvang bij die ontwikkeling. De visie bepaalt hoe we de pedagogische doelen willen bereiken en hoe we onze pedagogische middelen willen inzetten.

We gaan op een liefdevolle en respectvolle wijze om met de aan onze zorg toevertrouwde kinderen. We bieden een veilige en vertrouwde omgeving aan kinderen en hun ouders. Het handelen van pedagogisch medewerkers is zoals gezegd, gebaseerd op de vier pedagogische basisdoelen en de hier beschreven visie. Wij willen de aan ons toevertrouwde kinderen in een voorbereide omgeving stimuleren om stappen te zetten in de richting van de ontwikkeling tot zelfstandige, sociale en vooral lerende mensen van de samenleving. Wij vinden het belangrijk dat er in evenredige mate recht wordt gedaan aan zowel de individuele aanleg als ook aan de sociale ontwikkeling.

Daarnaast zijn we ons bewust van onze plaats in de lokale omgeving. Midden Delfland is een bijzondere plek. Wij willen kinderen en ouders dat graag laten zien en meemaken, daarom hebben we gekozen voor het supporterschap van Cittaslow. Dit krijgt een plek binnen onze organisatie en beleid. Wij willen daarom bij de onderwerpen uit dit pedagogisch plan specifiek aandacht geven met een Cittaslow alinea. Meer over Cittaslow kunt u lezen op: <http://www.cittaslow-nederland.nl/>

1.1 Zelfredzaamheid, kind gericht werken en VVE

De kinderen staan in onze opvang centraal. Ieder kind zien wij als een uniek persoon, welke wij met respect tegemoet treden waarbij we rekening houden met andere normen en waarden, religieuze en culturele achtergrond. Goed naar het gedrag van de kinderen kijken, dit analyseren en hierop in spelen vormt de basis van ons pedagogisch handelen. Dan groeit er bij het kind een gevoel van vertrouwen in zichzelf en zijn omgeving. Dat maakt dat het kind op onderzoek uit kan gaan en zijn persoonlijke competenties leert ontwikkelen.

Bij ons zijn alle kinderen en hun ouders welkom en is er ruimte voor iedere overtuiging, zolang deze een andere niet schaadt. De pedagogisch medewerkers zien en erkennen wat de behoeften van een kind op een bepaald moment is en kunnen daarop inspelen door de juiste omgeving en materialen te bieden.

Communicatie (taal en interactie) is een belangrijke voorwaarde voor een grotere zelfredzaamheid van kinderen. Taal wordt aangeboden met woorden die aansluiten bij het niveau van het kind. Het werken in kleine groepjes maakt dat er meer tijd en ruimte is voor interactie met het kind.

Communicatie is echter meer dan alleen taal. Wij vinden het van belang om een kind op alle ontwikkelingsgebieden te ondersteunen en het kind goed voor te bereiden op de kleuterschool. Wij zien ons daarom ook als een voor-school, de school voor de kleuterschool. Wij hebben daarom bewust gekozen voor de volledige implementatie van een programma voor Voorschoolse en Vroegschoolse Educatie (VVE) daarmee ondersteunen wij de kinderen in :

1. Spraak-Taal ontwikkeling
2. Sociaal-Emotionele ontwikkeling
3. Motorische en Zintuiglijke ontwikkeling
4. Tel- en Rekenvaardigheid ontwikkeling/prikkels

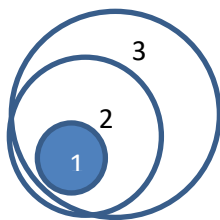
Met Uk en Puk als VVE-programma kunnen we onze visie uitdragen en uitvoeren. Uk & Puk is gericht op de 4 gebieden van ontwikkeling zoals hierboven vermeld en biedt een programma gericht op Dreumes (1,5-2,5 jaar) en Peuter (2,5-4 jaar). Het bevordert de zelfredzaamheid van kinderen en de voorbereiding op de basisschool, door zowel van de groepsinteractie gebruik te maken en individueel kindgericht te werken. Uk en Puk wordt algemeen en op de gehele groep toegepast. Ieder kind heeft daar immers op zijn eigen manier baat bij.

1.2 Ontwikkeling door scholing en samenwerking

Medewerkers zijn ervaren en geschoold om bij te dragen aan de ontwikkeling van kinderen. Zij ondersteunen kinderen in hun emotionele, morele, sociale en persoonlijke ontwikkeling. Medewerkers bekwamen zich doorlopend door kennis te nemen van nieuwe inzichten op het gebied van pedagogiek. Deze professionalisering wordt ondersteund door scholing, coaching en feedback op het handelen vanuit de directie en onze eigen trainer-coach.

Een voorwaarde voor professioneel handelen in de kinderopvang is een goede samenwerking binnen het team. Het werken met elkaar wordt goed afgestemd en de pedagogisch medewerkers voorzien elkaar van feedback. Dit is niet alleen in het belang van de kinderen maar draagt ook bij aan het vergroten van het werkplezier. Al onze medewerkers hebben naast hun bestaande pedagogische scholing ook een scholing in het Uk & Puk VVE-Programma. Onze organisatie beschikt over een eigen interne trainer zodat wij training hand-in-hand kunnen laten gaan met implementatie op de groep.

Naast scholing is samenwerking van groot belang. Samen zorgen voor het kind. Dit is een rol voor Opvang, School, Ouders, en andere instanties. Bij Harlekijn Opvang en Dienstverlening staat het kind centraal. Je zou kunnen zeggen het kind is het middelpunt.

Rondom het middelpunt (1) bevindt zich de eerste “ring” van ontwikkeling, hulp en begeleiding: de ouders/verzorgers. Wij willen een zo laagdrempelig mogelijk, open en transparant contact. Alle informatie en communicatie is zichtbaar of op aanvraag beschikbaar. In de samenwerking zoeken wij naar contact via de OuderCommissie (OC) en streven naar een zo hoog mogelijke ouderparticipatie (zie ook paragraaf 1.4).

Naast de ouders zijn wij als opvang (2) betrokken voor een optimale bijdrage aan de ontwikkeling en voorbereiding van uw kind. Wij zijn dan ook de tussenring die de verbinding kan maken tussen ouders (1) en andere instanties (3).

Daaromheen (3) hebben we een netwerk van nauwe samenwerking opgebouwd met:

- JGZ (JeugdGezondheidsZorg) / Consultatieburo
  - een periodiek inloopspreekuur op de locatie(s)
  - de reguliere activiteiten op/via het consultatieburo
- Gemeente Midden Delfland (Maatschappelijk Team)
  - Een periodiek overleg op het gemeentehuis aangaande de Lokale Educatieve Agenda (LEA)
  - Ad-hoc overleg waar nodig over specifieke situaties met het Maatschappelijk Team
- KinderFysiotherapie Maasland
  - Een periodiek inloopspreekuur op de locatie(s)
  - Observatie of overleg op afspraak
  - Samenwerking op gebied van trainingen (Uk & Puk)
- Logopedie via samenwerking met de lokale logopedisten en logopedisten van JGZ.
  - Een periodiek inloopspreekuur op de locatie(s)
  - Observatie of overleg op afspraak
  - Samenwerking op gebied van trainingen (Uk & Puk)
- Orthopedagogie via samenwerking met Orthopedagogie van den Akker en Ortho-Pedagogische Praktijk Buitengewoon.
  - Observatie of overleg op afspraak
  - Samenwerking op gebied van trainingen (Uk & Puk)
  - Training observaties en Video Interactie Begeleiding (VIB)
- Integrale Vroeghulp
  - www.integralevroeghulp.nl direct te benaderen door ouders
- Kentalis
  - Na indicatie beschikbaar voor ondersteuning op locatie voor o.a. cluster-2 arrangementen

Dit zijn de partners met wie wij nu actieve samenwerking hebben. Deze lijst is geen beperking. Wij staan open voor samenwerking met alle partijen en instanties

---

1.3 Vaste dagindeling en rituelen

Omdat een vaste indeling van de ochtend en rituelen (vaste gewoonten) van groot belang zijn voor de structuur en herkenbaarheid voor de kinderen, besteden we daar veel aandacht aan. Terugkerende rituelen bieden een houvast binnen de dagindeling, maar ook gedurende het hele jaar. De herhaling van de uitvoering van rituelen geeft kinderen zekerheid en vertrouwen. Bij het halen en brengen, het fruit eten, het drinken, het buiten spelen en bij het vieren van verjaardagen en feestdagen zijn er vaste rituelen zodat de kinderen weten wat er gaat gebeuren. Overgangen van de ene activiteit naar een andere gaat gepaard met het samen opruimen. Op die manier wordt het opruimen een leuke en vanzelfsprekende activiteit. Wij kenmerken ons graag als Peuterschool, aangezien bij ons het schoolse karakter zichtbaar is, dit draagt bij aan de structuur en rust voor de kinderen. Visueel wordt dit ondersteunt door de dagritmekaarten van het Uk & Puk programma.

---

2 Pedagogische doelen

In de Wet kinderopvang zijn vier basisdoelen voor de opvoeding van professor J.M.A. Riksen-Walraven opgenomen als voorwaarde voor het pedagogisch handelen in de kinder- en Peuteropvang. Vanuit bovenstaande visie bekijken we deze pedagogische doelen. De visie bepaalt hoe we de pedagogische doelen willen bereiken en hoe we onze pedagogische middelen willen inzetten.

1. *Het bieden van een gevoel van emotionele veiligheid:*

Jonge kinderen moeten zich veilig en beschermd voelen. Als een kind zich onveilig voelt staat het niet open voor speelgoed of het leren van vaardigheden. Alle energie gaat dan zitten in de stress en het op zijn hoede zijn. Zich veilig voelen is echt een basisbehoefte. Het gevoel van veiligheid in de kinderopvang wordt in belangrijke mate bepaald door de pedagogisch medewerkers, de omgeving en het contact met andere kinderen.

2. *Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties:*

Met het begrip persoonlijke competentie wordt bedoeld op brede persoonskenmerken zoals veerkracht, zelfstandigheid en zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit. Dit stelt een kind in staat om allerlei typen problemen adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden, ofwel het zinvol bezig zijn. De mogelijkheid hebben om vaardigheden onder de knie te krijgen en zelfvertrouwen op te bouwen. Dit geldt bijvoorbeeld voor het leren van taal, de motorische ontwikkeling en cognitieve vaardigheden.

3. *Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van de sociale competenties:*

Het begrip sociale competentie omvat een scala aan sociale kennis en vaardigheden, bijvoorbeeld het zich in een ander kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen, het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. De interactie (communicatie over en weer) met leeftijdsgenoten, het deel zijn van een groep en het deelnemen aan groepsgebeurtenissen biedt kinderen een leeromgeving voor het opdoen van sociale competenties. Het geeft aan kinderen kansen om zich te ontwikkelen tot personen die goed kunnen functioneren in de samenleving.

4. *Kinderen gelegenheid bieden om zich normen en waarden, de cultuur van een samenleving eigen te maken:*

Leren wat wel en niet mag; hoe je sociaal acceptabel te gedragen. Er zijn veel ongeschreven gedragsregels in de kinderopvang; je mag een ander geen pijn doen, samen delen en om de beurt, zijn enkele voorbeelden. Spelenderwijs, in de dagelijkse omgang met de kinderen en rekening houdend met de eigen waarden en normen van het kind proberen wij deze regels aan te leren, zodat ze zelfstandig kunnen functioneren in een groter geheel: in de groep, in het centrum, in de maatschappij. Dit basisdoel beschouwen we als de kern van de opvoeding. We laten de kinderen kennismaken met grenzen, normen en waarden maar ook met de gebruiken en omgangsvormen in onze samenleving.

---

3 De pedagogische middelen

3.1 Interactie met kinderen

De interacties met volwassenen en kinderen tijdens de activiteiten leiden tot leerzame ervaringen. Kinderen leren veel van elkaar en kunnen op onderzoek uit in een uitdagende creatieve omgeving. Pedagogisch medewerkers nemen de kinderen serieus, volgen het kind en communiceren over en weer met de kinderen wat wederzijds vertrouwen geeft. Door goed te kijken naar wat een kind wil en wat haar werkelijke motivatie is, kan een kind zijn of haar talenten ontwikkelen. We benaderen de kinderen te allen tijde met respect en hebben tevens oog voor de structuur en regelmaat die het kind nodig heeft.

De kerntaak van de pedagogisch medewerkers is om kinderen naast een gevoel van veiligheid tegelijkertijd ook voldoende uitdaging te bieden. De pedagogisch medewerkers hebben op de groep een begeleidende en stimulerende houding. Door goed naar het kind in de groep te kijken weet de pedagogisch medewerker waar het kind aan toe is. Zij sluit aan bij het kind, biedt mogelijkheden om nieuwe dingen te ontdekken en hiermee te experimenteren waardoor het kind steeds weer tot nieuwe ervaringen komt. Het kind krijgt inzicht in hoe het kan leren door gebruik te maken van zijn mogelijkheden en die van de opvang.

Basishouding van de pedagogisch medewerker

- Emotionele steun bieden door initiatieven te volgen en te ontvangen
- Wij hebben plezier en zijn enthousiast.
- Wij nemen de kinderen serieus
- Wij sluiten aan bij de belevingswereld en niveau van het kind.
- Wij streven ernaar dat de kinderen het naar hun zin hebben, zich veilig en geborgen voelen

Bewust omgaan met de eigenheid van elk kind in combinatie met haar / zijn afhankelijkheid van jou

- We geven kinderen tijd en ruimte om te reageren
- Wij stellen ons open voor zowel collegae, kinderen als ouders.
- Wij stralen vertrouwen uit naar de kinderen, ouders en collegae
- Wij oordelen en veroordelen anderen niet op gedrag, uiterlijk, leeftijd, geloof, culturele achtergrond of geslacht
- Wij houden rekening in ons aanbod van activiteiten en spelmateriaal met de verschillende culturen die in onze samenleving vertegenwoordigd zijn

Leiding nemen, grenzen stellen en leiding geven

- Wij werken gestructureerd.
- Wij spreken kinderen aan op hun gedrag op een manier die bij hun leeftijd past

---

Praten, uitleggen en luisteren

- We voeren gesprekken met kinderen

Ondersteunen van positieve relaties tussen de kinderen.

- We creëren mogelijkheden zodat kinderen met elkaar kunnen spelen
- We stimuleren het van elkaar leren

Normen en Waarden

- Iedereen heeft zijn eigen normen en waarden en brengt deze over. Bewust en onbewust.
- We realiseren wat onze eigen normen en waarden zijn en welke invloed deze hebben op ons werk.
- Feedback naar elkaar toe is belangrijk en maakt dat men op één lijn zit naar de kinderen toe en consequent kan zijn in handelen.
- Soms komen de normen en waarden zoals deze gelden bij de onze opvang niet overeen met die van ouders. Hierover gaan we met ouders over in gesprek. Meestal kan een middenweg gevonden worden, maar de pedagogisch medewerkers hanteren altijd de normen en waarden van onze organisatie.

Gewetensvorming door belonen en corrigeren

- Zelfstandigheid houdt niet alleen in dingen zelf kunnen doen
- Even belangrijk is het om zelf te weten wat goed en fout is om te doen
- We houden hiermee rekening door vriendelijk, maar consequent kinderen aan duidelijke regels te houden en uit te leggen waarom deze regels gelden.
- We leggen de nadruk op het belonen van positief gedrag.
- Gedrag waar een ander last van heeft, waar gelijkwaardigheid niet gewaarborgd is en waarbij kinderen elkaar pijn doen keuren wij af, maar niet het kind zelf.
- We benoemen het gedrag (je mag niet duwen) en vertellen wat wel mag (samen spelen).
- We zoeken samen met het kind naar alternatief gedrag wat wel aanvaardbaar is. We maken duidelijk dat het kind zelf niet afgewezen wordt, maar het specifieke gedrag.
- In onze benadering naar de kinderen toe zijn we ons bewust van de leeftijd specifieke kenmerken.
- We zullen de strijd niet aangaan, maar het kind laten kiezen uit verschillende andere mogelijkheden. Vaak kan je daarmee het conflict vermijden en dit versterkt het vertrouwen onderling.
- Als een kind iets goed doet, iets leuks doet, iets gemaakt heeft, iemand geholpen heeft, iets nieuws doet, belonen wij het kind door positieve aandacht te geven zoals een compliment, een duim omhoog of een knuffel. Door positief gedrag te belonen wordt het gevoel van veiligheid en geborgenheid vergroot, het zelfvertrouwen gesterkt en de kans op negatief gedrag verkleind.

3.2 Gerichte aanpak

We maken gebruik van Uk & Puk. Dit is een programma om onder andere de ontwikkeling tijdens gericht spel te ondersteunen. Uk & Puk bevat onder andere: voorleesboeken, themaboeken en de CD met liedjes. Ook de handpop Uk en zijn broer Ko, hoort bij het pakket. Daarmee kunnen we gemakkelijker gesprekjes met kinderen voeren.

Er zijn 10 thema's:

- Welkom Puk!
- Knuffels
- Hatsjoe!
- Ik en mijn familie
- Wat heb jij aan vandaag?
- Regen
- Dit ben ik!
- Eet smakelijk!
- Kabouters en reuzen
- Oef, wat warm

Daarnaast is er een 11^e thema "Ik ben bijna 4!".

Binnen de thema's zoeken we naar aansluiting bij de vier seizoenen, elementen uit Cittaslow en actualiteiten van die periode (sint, kerst, pasen, vader- en moederdag, etc.) of iets dat ter plekke die dag gebeurt. Een vast element in de thema's zijn de themahoeken.

Tijdens de opvang zijn er activiteiten van Uk & Puk die wij de kinderen aanbieden. De activiteiten staan beschreven in het Uk & Puk programma, maar de pedagogisch medewerkers geven daar, binnen de kaders, hun eigen invulling aan. We verzinnen zelf ook nieuwe activiteiten die in het thema passen.

Uk & Puk kent een aantal ontwikkelgebieden: spraak- taalontwikkeling, sociaal emotionele ontwikkeling, motorische ontwikkeling en rekenprikkel/ontluikend rekenen. Daarnaast vullen wij dat aan met: wereldoriëntatie, muziek en creatieve ontwikkeling. Deze worden hieronder verder toegelicht.

Spraak- Taalontwikkeling

Jonge kinderen zijn volop bezig met taal; ze brabbelen, leren namen, benoemen voorwerpen en gebeurtenissen en maken steeds ingewikkeldere zinnen. Ook de uitspraak ontwikkelt zich nog.

In elk thema zijn er activiteiten waarin gericht gewerkt wordt aan praten en luisteren, zich uitdrukken en meedoen aan een gesprek. Door het werken in kleine groepjes kunnen de pedagogisch medewerkers goed aansluiten bij het niveau van de kinderen.

Door het gebruik van taal is communicatie mogelijk. Dit kan met behulp van verschillende soorten taal zoals gesproken taal, lichaamstaal en geschreven taal. Door taal krijgt het kind contact met anderen en wisselt hij informatie uit.

De taalontwikkeling wordt sterk beïnvloed door de omgeving en is essentieel voor processen als denken, redeneren, socialiseren en interpreteren. Wij stimuleren de taalontwikkeling van kinderen door veel te praten, door uit te leggen, te benoemen wat wij doen, door het zingen van liedjes en door voor te lezen.

Minstens zo belangrijk is het communiceren en gebruik maken van onze lichaamstaal. Zowel die van de pedagogisch medewerker als die van het kind. Ook hier zijn wij dagelijks mee bezig en benoemen naar het kind wat wij denken te zien aan de lichaamstaal van het kind.

Met het voorlezen van de thema verhalen werkt Uk & Puk op het gebied van ontluikende geletterdheid aan boekoriëntatie en verhaalbegrip. Door interactief voorlezen worden kinderen gestimuleerd om zelf mee te communiceren door het gebruik van woorden of gebaren. Ook het zingen van de liedjes, die je vaak herhaalt, draagt bij tot de herkenning van woorden en klanken, waardoor kinderen sneller woorden gaan gebruiken.

Pedagogisch medewerkers leren kinderen ook de betekenis van nieuwe woorden door het te laten zien. Bijvoorbeeld door echte bladeren naar beneden te laten dwarrelen. Of door de toren omver te blazen, als de wind. Maar we gebruiken ook voorwerpen ter illustratie. En een andere keer laten we kinderen voelen en raden welk voorwerp onder de theedoek verborgen kan liggen.

We werken systematisch aan het vergroten van de woordenschat. Bij alle thema activiteiten wordt een lijst met woorden gegeven, waar de kinderen mee kennis maken. De pedagogisch medewerker kiest per activiteit een paar woorden uit, die tijdens de activiteit regelmatig herhaald worden, waardoor de kinderen het woord, de klank en de context van het woord leren kennen. Bij het opruimen van het speelgoed of bij het samen maken van puzzels benoemen we de lidwoorden van de voorwerpen, zodat ze die ook leren kennen.

Naast de basiswoorden kunnen kinderen woorden leren die een stapje hoger gaan. Zo sluit dit programma aan op het niveau van het kind en bouwen de kinderen in hun eigen tempo hun woordenschat op. Hiermee bevordert Uk & Puk een goede overgang naar het kleuteronderwijs. Door te werken in kleine groepjes kunnen kinderen volop meedoen. Ze krijgen voldoende aandacht en worden gestimuleerd om hun woordenschat en taalgebruik verder te ontwikkelen. Centraal in onze manier van werken is het zoeken, vinden en gebruiken van een speelse manier om het kind mee te laten doen met de activiteit, waardoor het zich kan ontwikkelen.

Sociaal Emotionele ontwikkeling (en Wereldoriëntatie)

Spelen geeft kinderen voldoening en plezier. Voor kinderen is spelen een natuurlijke manier om dingen te leren en om te leren omgaan met emoties. Door zelf te doen, te ontdekken wat er allemaal mogelijk is en problemen op te lossen, krijgt het kind inzicht in hoe de wereld in elkaar steekt en de mogelijkheid voor expressie van gedachten en gevoelens. Door het aanbieden van verkleedkleden, poppenkast en speelhuizen en het naspelen van situaties en fantasiespel, stellen wij kinderen in de gelegenheid zich te verplaatsen in verschillende rollen. Ze kunnen emoties als huilen, lachen, blij, verdrietig, boos, streng, lief en zacht nabootsen in hun spel.

Tijdens de activiteiten worden vier specifieke competenties gestimuleerd:

- Zelfkennis
- Zelfvertrouwen
- Rekening houden met anderen
- Samen spelen en samen werken

Het is dus belangrijk dat kinderen zelfkennis opbouwen, zelfbewustzijn ontwikkelen en leren om hun eigen emoties te benoemen. Ben je boos of verdrietig?

Het verkennen van de eigen kleine wereld om hen heen gebeurt bij jonge kinderen volledig vanuit het 'ik'. Het kind staat zelf centraal, zijn ervaring, zintuiglijk beleving en emoties. Het benoemen van alle mensen en voorwerpen om hem heen (mama, papa, de tuin, het hek, de boom) en gebeurtenissen die een kind meemaakt (naar oma, naar de dokter, naar de winkel) spelen een belangrijke rol bij het zicht krijgen op de wereld om hem heen. De thema's uit Uk & Puk biedt de context van die wereld aan als het bijvoorbeeld gaat om de vier seizoenen als lente, zomer, herfst en winter. Om het thema spelenderwijs te leren kennen krijgen kinderen startactiviteiten aangeboden. Dat is een eerste verkenning. Maar er zijn ook 'ontdek' activiteiten, die erop gericht zijn te experimenteren.

Motorische ontwikkeling

Bij de verwerving van de verschillende grove en fijne motorische vaardigheden is het voor een kind van belang dat het de mogelijkheid krijgt om allerlei bewegingen uit te proberen. Wij zorgen ervoor dat er voor de kinderen voldoende en uitdagende bewegingsruimte is, zowel binnen als buiten.

Bij peuters is de grof motorische ontwikkeling nog erg gericht op het ontwikkelen van de spierkracht en het maken van grote bewegingen met armen en benen en het bewegen door de ruimte. Bewegen op muziek is daarom voor peuters heel stimulerend. De beweegactiviteiten kunnen ook in de gymzaal of hal plaats vinden. De fijne motoriek wordt o.a. ontwikkeld tijdens de knutselactiviteiten. Voor de jonge peuters is het belangrijk dat zij veel ruimte krijgen om het materiaal te ontdekken met de handen en vingers en te voelen wat ze ermee kunnen. Deze activiteit hoeft niet tot een concreet product te leiden.

Rekenprikkel, ontluikend rekenen

Kinderen zijn in deze leeftijd druk bezig met het leren groeperen en ordenen van voorwerpen.

Bijvoorbeeld alle autootjes horen bij elkaar in een bak en de stoeltjes horen onder de tafel. Dat is belangrijk voor de ontwikkeling van de rekenvaardigheid. Wat hoort bij elkaar, qua kleur of vorm. Grote en kleine vormen, zwaar en licht en het leren tellen van 1 tot 10 horen bij dit onderdeel. We gebruiken het bij het opruimen van het speelgoed, bij het tellen van het aantal jongens en het aantal meisjes. Ook het kennen en benoemen van de lichaamsdelen is bij dit onderwerp van belang (ruimtelijke oriëntatie).

Muzikale ontwikkeling

Muzikale ontwikkeling werkt door in alle gebieden. Door het leren van een melodie bij een tekst maken de kinderen kennis met een van de vele muzikale vormen. Kinderliedjes zijn vaak een groot plezier voor kinderen. Ze herkennen woorden (taal), leren meezingen (sociaal) op een melodie, verkennen het ritme (tellen), maken gebruik van instrumenten (motoriek) en het is vrolijk (emotioneel).

We besteden aandacht aan het gebruik van de stem en de toonhoogte (klank), door bij het voorlezen van verhalen verschillende 'stemmen' te gebruiken. Grommende, donkere stemmen en hoge lichte stemmen voor de verschillende typetjes. Ook dierengeluiden worden regelmatig geoefend.

Hierbij ontwikkelen kinderen het gebruik van hun stembanden. We hebben ook muziekinstrumenten die bij bijzondere gelegenheden, zoals een verjaardagsfeestje gebruikt worden.

Creatieve ontwikkeling

Ook de creatieve ontwikkeling staat niet apart. Door alle activiteiten heen stimuleren wij de creatieve ontwikkeling. In eerste instantie zijn dat knutselwerkjes, waarbij de oog-hand coördinatie wordt geoefend (motoriek). Maar we stimuleren de kinderen (sociaal-emotioneel) ook om zelf oplossingen te bedenken voor datgene wat ze willen. Bijvoorbeeld hoe je de lijm uit de pot kunt krijgen. We voorkomen dat we zelf de oplossing aanbieden en zijn nieuwsgierig naar hoe het kind iets oplost. Als het echt niet lukt, kijken we wat het kind nodig heeft om het wel zelf te kunnen, zonder het helemaal over te nemen. We leren kinderen al doende dat er verschillende materialen bestaan, zoals water, zand, plastic, stof, papier, verf en lijm. Dit is belangrijk voor de zintuiglijke ontwikkeling. Ruiken, voelen en proeven hoort bij de leeftijdsfase. We laten zien wat ze ermee kunnen doen, maar we laten ze ook vrij om zelf te ontdekken wat ze daarmee kunnen doen. Nat worden en vies worden hoort daar ook bij; handen wassen, droge kleren en schoon maken ook.

De kinderen leren de basisvormen rond, vierkant en rechthoek. En ze leren dat bepaalde vormen betekenissen hebben, zoals een boot, boom, bladeren, dieren, sneeuwpop. Hierbij komt dan vooral ook het benoemen (taal) en aantal/omvang (rekenprikkel) kennen aan bod. De pedagogisch medewerkers maken veelal zelf basisvormen, die door de kinderen ingekleurd en opgeplakt kunnen worden. Maar kinderen krijgen ook de kans om zonder voorbeelden zelf te oefenen met het materiaal. Zo gaan wij de ene keer verven met een kwast en de andere keer bieden we vingerverf aan. Bij de jongste kinderen is het vormbesef nog niet ontwikkeld en ontstaan krastekeningen, geschilderde lijnen of vlakken, zonder een duidelijke vorm. We vragen kinderen wat ze gemaakt hebben en het is verrassend te horen dat ze daar zelf altijd wel een idee bij hebben. Dat schrijven we dan op de tekening. Naarmate ze zich verder ontwikkelen zie je lijnen en primitieve vormen ontstaan die je kunt herkennen. We geven kinderen complimenten omdat ze een mooi werkstuk hebben gemaakt, daarmee belonen we hun inzet en dat versterkt het zelfvertrouwen in hun eigen kunnen.

Doorgaande Leerlijn

De pedagogisch medewerkers zien tijdens de activiteiten hoever een kind gevorderd is op een van de hierboven genoemde onderdelen. Ze weten welk kind op welk ontwikkelgebied meer aandacht nodig heeft. Dit proces wordt ondersteund door het gebruik van onze observatiemethodiek, activiteiten van Uk & Puk en de weeklijsten. Ook in de communicatie met ouders wordt middels het observatieverslag zichtbaar wat het resultaat is van de extra inspanning. Als een kind start bij de opvang, wordt er een kinddossier gemaakt waarin de hele periode lang de ontwikkeling van het kind wordt gevolgd en vastgelegd middels o.a. de observatielijsten. Als het kind vier jaar wordt, vindt er een overdracht van dit dossier plaats tussen de pedagogisch medewerker en de ouders. Het dossier gaat naar de toekomstige basisschoolschool. Indien gewenst vindt er een 'warme overdracht' plaats tussen de opvang en de basisschool. In het geval van een VVE-plaats of bijzondere zorg is er altijd een warme overdracht. We hebben regelmatig overleg met de scholen om een goede doorgaande leerlijn van het kind te realiseren.

3.3 Vrij spel

Naast de dagelijkse activiteiten is er altijd ruimte voor vrij spelen. Wij zorgen voor voldoende creatief spelmateriaal om alle vier de ontwikkelingsgebieden te kunnen stimuleren. Hierbij houden wij naast leeftijd ook rekening met verschillen in culturele achtergrond, geslacht en leeftijd.

In de ruimte zijn (speel)hoeken ingericht met verschillende functies. Er is een hoek met een fornuis, servies, pannen en een tafel met stoelen. Kinderen kunnen hier het eten koken, eten en drinken naspelen. Er is een winkel en winkelwagen, waar het eten kopen nagespeeld kan worden. Ook de portemonnee met namaak geld of pinautomaat ontbreekt niet. Er is een poppenkast, waar kinderen zelf een spel kunnen opvoeren.

Er zijn veel verschillende soorten puzzels. Goed kunnen puzzelen is een activiteit waarbij je verschillende vaardigheden op doet, zoals het herkennen van vormen of afbeeldingen, het op kunnen pakken van een stukje en het in of aan een ander stukje passen. Geduld en uithoudingsvermogen zijn belangrijke competenties hierbij. Jonge kinderen beginnen met inlegpuzzels. Daarna komen de vormen puzzels. Als ze iets ouder zijn ontwikkelen ze een voorkeur voor bepaalde puzzels.

Ook zijn er veel boekjes aanwezig met daarin afbeeldingen over verschillende onderwerpen. Kinderen kunnen boekjes zelf pakken en inkijken. Ze kunnen elkaar voorlezen of de pedagogisch medewerker vragen voor te lezen.

Auto's, garage, plattegrond van wegen, speelhuizen met meubels, poppen, wandelwagens, boerderijdieren, fruit en groente en een winkeltje bevorderen het nabootsen van verschillende rollen. Gebruik van bouw materiaal als Magnetico, Duplo, grote kralen rijgen en hamertje tik stimuleren de kleine motoriek en het ruimtelijk inzicht. Houten blokken en grote plastic blokken lenen zich uitstekend voor het samen spelen en samen bouwen.

Kinderen leren ergens mee beginnen en het ook af te maken. Ze leren spelenderwijs woorden die bij de voorwerpen horen. Ze leren dat ze het speelgoed niet af mogen pakken van een ander kind, maar erom moeten vragen. Ze leren wachten op hun beurt. Het samen spelen wordt gestimuleerd. Kinderen leren kiezen voor specifiek speelgoed en ontdekken wat ze leuk vinden.

Pedagogisch Medewerkers observeren de kinderen tijdens het vrij spelen en leren ze vaardigheden of woorden aan, zodat ze hun spel kunnen verdiepen. Als kinderen verlegen zijn worden ze gestimuleerd om iets te proberen. Het vrij spelen is een geschikt middel om hen individueel te begeleiden bij het ontwikkelen van nieuwe inzichten en vaardigheden. De pedagogisch medewerker sluit aan bij de belevingswereld van het kind en zal het kind daarnaast stimuleren tot gebruik van divers spel materiaal.

Vrij spelen is ook een manier om dingen te verwerken. Kinderen gebruiken spel als instrument om bepaalde gebeurtenissen te verwerken en te oefenen. Het is belangrijk dat er in de ruimte gevarieerd materiaal aanwezig is voor imitatie en fantasiespel. Kinderen kunnen doen alsof ze prinses of moeder zijn, in de poppenhoek willen ze pannenkoeken bakken zoals oma ook doet, een politieagent zijn die iemand tegenhoudt, een dokter die prikken uitdeelt, een poesje zijn of juist een gevaarlijke tijger. In het vrije spel kan het kind altijd zelf kiezen waarmee en hoe het wil spelen. Zo kan het kind ontdekken wat het leuk vindt en worden eigen talenten ontwikkeld.

3.4 Inzetten van de groep (interactie tussen kinderen)

Kenmerkend voor de Peuteropvang is dat kinderen de ochtend doorbrengen in een vaste groep tot 8 of 16 kinderen met respectievelijk één of twee vaste pedagogisch medewerkers. Binnen de opvang krijgt het kind in de groep de gelegenheid tot contact maken met leeftijdsgenoten. Ook al zijn kinderen in eerste instantie veel op zichzelf gericht, je ziet al snel dat ze contact met elkaar maken, naar elkaar lachen, elkaar aanraken, elkaar begroeten, elkaar iets geven en weer afpakken. Hoe ouder de kinderen, hoe meer andere kinderen een belangrijke rol gaan spelen in hun leven. Langzaam ontstaan echte vriendschappen.

In de groep kunnen kinderen veel leren wanneer aan de basisvoorwaarden (van een gevoel) van veiligheid en vertrouwen is voldaan. Kinderen leren zich aan afspraken te houden over wat kan en mag. Situaties zijn voorspelbaar en kunnen daarmee een positieve invloed hebben op het zelfvertrouwen en het welbevinden van het kind of de ontwikkeling hiervan. In de groep heeft het kind de mogelijkheid tot het steeds weer ontdekken van nieuwe dingen en eigen mogelijkheden. In de groep leren kinderen van elkaar. Ze ontwikkelen een beeld van zichzelf en hun mogelijkheden. Ze maken kennis met andere gewoonten. Hierdoor leert het kind de wereld om zich heen te kennen en hier greep op te krijgen.

Groepsproces

De groep zelf is van grote waarde voor kinderen; kinderen ontmoeten elkaar en delen belangrijke ervaringen met elkaar. Ze leren van elkaar en zo ontwikkelen kinderen hun sociale competenties. De pedagogisch medewerkers hanteren regels en rituelen binnen de groep om een veilig klimaat en een gevoel van saamhorigheid te creëren. Kinderen leren niet alleen de regels van de groep, maar ook meer de algemene normen en waarden. Kinderen leren troost en hulp te zoeken als ze dat nodig hebben en we geven ze complimenten voor hun eigen prestaties, waardoor hun zelfvertrouwen en daarmee de zelfredzaamheid toeneemt.

Rekening houden met anderen is iets wat jonge kinderen nog erg moeilijk vinden. Het begint met leren dat iets niet hoort, sorry of dankjewel zeggen en vooral leren vragen of iets kan gebeuren. Ook leren ze anderen helpen of troosten, samen delen en op hun beurt wachten

De pedagogisch medewerkers geven vorm aan het pedagogische klimaat en zorgen voor een goede sfeer op de groep. Zij zijn zich altijd bewust van hun voorbeeldfunctie.

Van hen leren de kinderen de regels voor goed gedrag zoals netjes eten, iets normaal vragen, niet slaan of duwen, geen lelijke woorden zeggen, niet schreeuwen, wachten op elkaar. Gooien met speelgoed of etenswaren doen we niet. We leren de kinderen dat ze niet iets mogen doen bij de ander, wat de ander niet wil. Kinderen leren zeggen "stop hou op" als ze iets niet willen en we leren de andere kinderen daar naar te luisteren en handelen. Hiermee bevorderen we dat ze elkaar respecteren.

De Dreumes en Peuter groep

Er zijn twee groepen, een dreumes groep vanaf 1,5 jaar tot 2,5/3 jaar en een peuter groep van 2,5/3 tot 4 jaar. De 2 groepen hebben bij voldoende omvang ieder een eigen lokaal of een groot gezamenlijk lokaal, waarin omgeving en materiaal zijn afgestemd op de bij de leeftijd horende belevingswereld en ontwikkelingsfase. De focus ligt voornamelijk op het afstemmen van de activiteiten, aanbod en materialen op de doelgroep. Uiteraard kan het voorkomen dat door omstandigheden (feest, ziekte, etc.) er voor gekozen wordt om gezamenlijk activiteiten te ondernemen. De dreumesen stromen door naar de peuters als er een plekje vrij komt in de leeftijd tussen 2,5 en 3 jaar. Bij de overgang van de dreumes naar de peuter groep kan uw kind in twee groepen zitten. Elke groep heeft één of meerdere eigen pedagogisch medewerker(s) voor die ochtend.

In de groep van de peuters worden al echt gesprekjes met de kinderen gevoerd. Om het gebruik van het geheugen te stimuleren wordt aan het einde van de ochtend terug gevraagd wat we die dag gedaan hebben. De pedagogisch medewerker is op verschillende manieren op de groep aanwezig. Soms terughoudend op de achtergrond terwijl zij het overzicht over de kinderen houdt. De kinderen spelen dan zelf en de medewerker observeert op een afstand wat er gebeurt.

De andere keer maakt de pedagogisch medewerker deel uit van de groep, doet samen met de kinderen allerlei activiteiten zoals een dierentuin maken van de Duplo, thee drinken aan tafel of een spel op de buitenspeelplaats. Daar beleven ze samen veel plezier aan. Een andere keer beïnvloedt zij het groepsproces door bepaalde kinderen wel of juist niet met elkaar te laten spelen. We leren kinderen om elkaar met respect te behandelen.

Opvoeden is niet alleen uitleg geven maar vooral dingen samen doen. De pedagogisch medewerker geeft aanwijzingen, corrigeert de kinderen waar nodig is en is consequent in haar handelen. De kinderen die al wat langer op de groep zijn kunnen haarfijn de andere kinderen wijzen op het overtreden van een groepsregel. Door de kinderen de regels te laten ervaren worden deze al snel vanzelfsprekende gewoonten wat de omgang met elkaar en de sfeer in de groep ten goede komt. Door heldere regels te hanteren en de voorbeeldfunctie die de pedagogisch medewerkers hebben, leren de kinderen het belang kennen van normen en waarden en hoe hiermee om te gaan. Daarnaast leren zij zich aan regels te houden en het waarom van de regels te kennen. Vaardigheden die hen verder helpen op hun weg naar zelfstandigheid. In het aanleren en gebruiken van de regels wordt de regel zoveel mogelijk positief benaderd, dit doen wij door zo min mogelijk het woord 'nee' of 'niet' niet te gebruiken, maar alternatieven te benoemen. "We vinden het fijn als je gewoon loopt."

Wij communiceren zoveel mogelijk op het niveau van de kinderen door veel bij hun op de grond te zitten en door de knieën te gaan om hen op ooghoogte te benaderen. Wij tonen betrokkenheid bij zowel het kind als de ouders. Ook dit geeft het kind een gevoel van veiligheid.

Stimuleren van onderlinge contacten

Tijdens de groepsactiviteiten en het vrije spelen stimuleren we de kinderen om samen te spelen. Soms zien we dat een kind nog weinig contact heeft met andere kinderen. Wij gaan dan zelf met het kind spelen en zorgen wij ervoor dat dit zo uitdagend is dat de andere kinderen er vanzelf bij komen. Kinderen hebben voorkeuren, dit respecteren wij. Slechts wanneer kinderen een negatieve invloed op elkaar hebben en het samen niet kunnen oplossen leiden we het onderlinge contact in goede banen.

Vriendschappen

Hoe klein ze ook zijn, veel kinderen hebben een maatje. Vanaf een jaar of drie gaan kinderen vriendschappen aan. Voor die tijd is er niet zozeer sprake van vriendschap maar eerder van een hechte band. Het is vooral de herkenning en vertrouwdheid met elkaar waardoor kinderen naar elkaar toe trekken. Als kinderen elkaar absoluut niet liggen, respecteren wij dit. Wel leren wij ze hiermee om te gaan en ook het andere kind te respecteren.

Dagindeling

Binnen onze organisatie hechten wij veel waarde en regelmaat en herkenbaarheid. Elke ochtend verloopt volgens eenzelfde proces. Of een kind nu 1, 2 of zelfs 5 ochtenden komt, het ritme de ochtend is voor het kind altijd herkenbaar op indeling. Mocht een kind incidenteel extra komen, conform ons tarievenblad, dan staat die ochtend ook gelijk aan elke andere. De inhoud kan elke dag anders zijn, maar de structuren zijn hetzelfde. Dit zorgt voor herkenbaarheid bij de kinderen en draagt bij in het wensproces en het vertrouwen van het kind op de groep.

Tijdens de diverse activiteiten wordt gewerkt in 3 contactvormen. De gehele groep, de kleine groep (ongeveer 3 kinderen) en individueel. De activiteiten binnen de dagindeling zijn zoveel mogelijk afgestemd op het op dat moment lopende VVE thema (zie 3.2 : gerichte aanpak).

De structuur bestaat uit vaste onderdelen: ontvangt, kring, vrij spel, opruimen, eten en drinken, omkleden, wc-bezoek creatieve en bewegingsactiviteiten. De indeling staat voor elke ochtend vast, maar de volgorde/indeling kan afwijken op basis van beschikbaarheid van de middelen en ruimtes per locatie.

Ter illustratie onderstaand het ochtendritme van locatie Maasland:

8.45 uur	kinderen komen binnen
9.00 uur	in de kring (namen oplezen of gesprekjes in de kring)
9.15 uur	vrij spel en/of onder begeleiding creatieve ontwikkeling
10.00 uur	samen opruimen
10.15 uur	aan tafel samen drinken
10.25 uur	naar de wc en jas aandoen
10.30 uur	naar buiten of in de gymzaal
11.00 uur	fruit eten
11.15 uur	vrij spel en/of onder begeleiding creatieve ontwikkeling
11.30 uur	liedjes zingen, verhaaltje vertellen, prentenboek voorlezen, kringgesprekken voeren.
11.45 uur	naar huis

Per locatie kan de volgorde afwijken, het geheel van stappen en onderdelen is wel overal gelijk.

Ter illustratie onderstaand het ochtendritme van locatie Schipluiden:

8.45 uur	kinderen komen binnen
9.00 uur	vrij spel en/of onder begeleiding creatieve ontwikkeling
9.30 uur	in de kring (namen oplezen of gesprekjes in de kring)
9.40 uur	Voorlezen
9.50 uur	jas aandoen of omkleden
10.00 uur	naar buiten of in de gymzaal
10.30 uur	naar de wc en handen wassen aan tafel
10.45 uur	samen drinken en fruit eten
11.00 uur	vrij spel en/of onder begeleiding thema activiteiten
11.45 uur	opruimen
11.50 uur	liedjes zingen, verhaaltje vertellen, prentenboek voorlezen, kringgesprekken voeren.
12.00 uur	naar huis

3.5 Inzetten van de ruimte

In de nieuwe kwaliteitseisen IKK staat de voorwaarde dat de kinderen op ieder gewenst moment buiten kunnen spelen. Harlekijn Opvang & Dienstverlening geeft hier invulling aan door zowel van de speelpleinen bij de gebouwen als de publieke openbare ruimte gebruik te maken. De speelpleinen zijn gedurende alle openingsuren beschikbaar. Hiervoor hebben wij ons "Protocol Buitenruimte". Indien wij de publieke openbare ruimte in gaan, is ons "Protocol Uitstapjes" van toepassing.

De eisen die gesteld worden aan de binnenruimte zijn duidelijk. Voor ieder aanwezig kind dient 3,5 m² speelruimte beschikbaar te zijn. De afmetingen van een groepsruimte moeten hierbij worden gemeten van plint tot plint. Alle door ons gebruikte ruimtes voldoen aan deze normen.

Ruimtebeschrijving

De opvang heeft de beschikking over lokalen. Deze lokalen zijn bij voorkeur op de begane grond, zodat kinderen geen trappen hoeven te lopen. Ieder lokaal heeft een kapstok waar kinderen zelf hun jas ophangen. De ruimte van de Peuteropvang is ingericht met hoge tafels en verschillende lage tafels waar kinderen zelf aan kunnen gaan zitten. Er is een wasbak op kindhoogte, waar kinderen zelf hun handen wassen en drogen na het toiletbezoek of na een activiteit. Op de plaatsen waar de wasbak hoger is, zijn voetenbankjes geplaatst.

Uit het oogpunt van veiligheid willen wij maximaal zicht op een groep kinderen. Doordat in de ruimten veel glas zit, kunnen passanten direct naar binnen kijken. De verschoonruimte bevindt zich bewust in het lokaal. Zo is er wederzijds toezicht. De Pedagogisch medewerker kan de groep in de gaten houden, de collega's kunnen elkaar in de gaten houden. Ook komen de collega pedagogisch medewerkers en andere medegebruikers van het gebouw, regelmatig zonder kloppen binnen.

De fysieke omgeving, zowel binnen als buiten

De inrichting van zowel de binnenruimte als de buitenruimte is zeer bepalend voor de sfeer, gebruiksvriendelijkheid en het gevoel van geborgenheid en veiligheid voor kinderen. Een goed ingerichte ruimte nodigt kinderen uit tot spelen, ontdekken en samenzijn. In de zorgvuldig ingerichte ruimten komen de meeste kinderen vanzelf tot spelen, leren en het oefenen van vaardigheden die belangrijk zijn voor hun ontwikkeling. Kinderen voelen zich al snel thuis in de ruimte. De binnenruimte willen wij een rustige (schoolse) uitstraling geven. De basis ligt in de inrichting van de (thema)hoeken toegepast op het op dat moment lopende Uk & Puk thema.

Elke groep heeft in het lokaal voldoende en verantwoord spel- en ontwikkelingsmateriaal dat bij de verschillende leeftijden van de kinderen hoort. De ruimte is zo ingericht dat de kinderen weten wat ze kunnen doen. Het meeste speelmateriaal staat op ooghoogte in lage, open kasten zodat de kinderen het kunnen pakken en ook gemakkelijk weer kunnen opruimen. De kinderen leren het speelgoed ordenen tijdens het opruimen. We proberen zoveel mogelijk natuurgetrouw materiaal in te zetten, echter de veiligheid staat altijd voorop en kan dus leiden tot een iets minder natuurgetrouwe keuze. Daarnaast willen we ook rust in beperkte diversiteit. Voor de lokalen geldt dat we in principe uitgaan van hout, groen en de (vloer)kleur van het lokaal.

Er is bij voorkeur een groene buitenruimte, grenzend aan het gebouw waar op vaste tijden gebruik van wordt gemaakt. Het schoolplein van locatie de Groen Oase is een "Groen Schoolplein" erkend door fonds 1818. Het is uitdagend om te bewegen, brengt de kinderen in contact met de natuur en is goed voor de biodiversiteit. De buitenruimte heeft een plein van betonnen tegels en enkele toestellen zoals een schommel, glijbaan, loopbrug en zandbak. Daarnaast is er een "houtsnipper" tuin met verschillende plateaus. Tevens is er een buitenlokaal deze wordt alleen gebruikt als er echt een ochtendprogramma daar gedraaid wordt. Tijdens de normale speeltijd mogen de kinderen daar niet spelen. De buitenruimte nodigt de kinderen uit tot buiten zijn en tot verschillende activiteiten. Kinderen hebben hun favoriete speelgoed. Op het plein wachten de kinderen op de tot al het speelgoed uit de schuur is gehaald. Vervolgens wordt het materiaal verdeeld.

De pedagogisch medewerkers zorgen dat alle kinderen een keer het speelgoed van hun keuze krijgen en dat er tijdig gewisseld wordt van materiaal. Ze kunnen spelen op de glijbanen en/of schommels, fietsen of rijden met de tractor, de loopfiets uitproberen, in de zandbak spelen, spelen met emmers en scheppen of samen spelen in het speelhuis. Er zijn ook hoepels en ballen aanwezig.

Als het slecht weer is, of een gerichte activiteit dit vraagt, wordt de speelzaal gebruikt. In de zaal dragen de kinderen gymschoenen of lopen op blote voeten. Er worden balspelen gedaan en oefeningen op de mat. Soms is er een parcours waar ze over kunnen klimmen en klauteren.

Veiligheid en gezondheid

Fysieke veiligheid is uitermate belangrijk, daarom voldoet de locatie aan alle voor de kinderopvang geldende wet- en regelgeving. Elk jaar voeren wij een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RIE) Veiligheid en Gezondheid uit. In de actieplannen beschrijven wij de maatregelen die wij nemen om risico's te verkleinen dan wel weg te nemen. De resultaten worden gedeeld met het team en de Oudercommissie (OC). Hiervan wat een actieplan gemaakt welke door steeds andere collega's wordt uitgevoerd, gecontroleerd en afgetekend. Hiermee rouleren de verantwoordelijkheden en is iedereen zich bewust van alle verantwoordelijkheden, onderdelen, stappen en acties rondom veiligheid en gezondheid. Jaarlijks zijn er brand- /ontruimingsoefeningen van locatie waar wij met de kinderen onderdeel van zijn. Voor de kinderen maken wij hierbij gebruik van het evacuatietouw. Naast de reguliere RIE houden wij doorlopend risico's in de gaten. Een situatie is niet statisch en veranderingen kunnen ook nieuwe risico's met zich meebrengen. Dit is een vast onderdeel van ons maandelijks PMO overleg waarbij we de risico's bespreken en waar nodig de passende acties uitzetten. Nagenoeg al onze pedagogisch medewerkers hebben een diploma Kinder-EHBO, zodat iedere dag er iemand aanwezig is met een EHBO diploma. Indien de opvang zich in een verzamelgebouw bevindt, zijn onze groepslokalen opgenomen in het ontruimingsplan van de overkoepelende gebouw en is de daarbij behorende BHV-er leidend. In de dagelijkse praktijk worden kinderen met risico's geconfronteerd. Binnen onze organisatie willen wij de kinderen leren om met risico's om te gaan. Binnen een veilige en gereguleerde omgeving kan het kind leren van eigen ervaringen. Denk hierbij aan de omgang met speeltoestellen in de buitenruimte en het ontwikkelingsmateriaal in de binnenruimte. Kinderen worden vooraf geïnstrueerd hoe wij wensen dat er met alle materialen en de omgeving wordt omgegaan. De medewerkers houden dat in de gaten en waar nodig wordt het kind erop aangesproken en bijgestuurd door het uitleggen en tonen van het goede gewenste gedrag. Zo worden de beheersbare risico's niet vermeden, maar leren kinderen hier mee om te gaan. In de PMO kast hangt een lijst waarop alle gesignaleerde risico's worden genoteerd en gevolgd. Deze lijst is weer de leidraad voor de risico besprekingen op ons maandelijks Pedagogisch Medewerkers Overleg (PMO). Het volledige veiligheids- en gezondheidsbeleid is opgenomen in bijlage 1.

De samenstelling van het team

Harlekijn Opvang en Dienstverlening bestaat uit een vast team. Op het moment van het afronden van dit document bestaat het team uit:

- Sander van Steekelenburg, directeur / eigenaar, belast met organisatie financiën, arbeidsverhoudingen en samenwerkingen. Vervangend dagelijks manager en coach.
- Cecile van Steekelenburg, locatie management, belast met de organisatie, regelgeving en inhoud, gediplomeerd Trainer Uk & Puk, coach en pedagogisch medewerkster.
- Maria Boekstijn, pedagogisch medewerkster
- Gea van Woerden, pedagogisch medewerkster
- Helma Mos, pedagogisch medewerkster
- Ank Buijnink, pedagogisch medewerkster
- Tamara de Jong, pedagogisch medewerkster
- Simone Geene – Remeeus, pedagogisch medewerkster
- Willemijn Blom, pedagogisch medewerkster
- Dominique Moerman, pedagogisch medewerkster

Ons team, en de eventuele wijzigingen, is terug te vinden op de website.

Het kan voorkomen dat er op een locatie een stagiair aanwezig is. Harlekijn O&D is een SBB erkende opleidingslocatie. Stagiairs worden pas op een locatie ingezet als deze locatie als erkend stagebedrijf geregistreerd staat. Indien de locatie die uw kind bezoekt niet een SBB erkende locatie is, zal er dus ook geen inzet van stagiairs plaatsvinden en zijn alle daarmee samenhangende items niet van toepassing.

Wij werken alleen met erkende opleidingen. Wij zetten de stagiair primair in om de eigen ontwikkeling en leergang te kunnen verbreden. Elke stagiair krijgt een begeleider op de werkvloer toegewezen en daarnaast wordt het gehele traject gevolgd en begeleid door het management. De stagiair wordt benaderd als een gelijkwaardig personeelslid. Dit betekent ook dat waar wij spreken over beroepskracht, dit ook de stagiairs betreft. Wij dragen daarmee zorg dat alle stagiairs net als de andere collega's aan het volledige (pedagogisch-, veiligheids- en gezondheids-) beleid, alle richtlijnen, protocollen, en wet & regelgeving voldoen.

Stagiairs worden niet meegeteld in de vaste planning wat betreft kindratio (BKR). Bij uitval of overmacht kan het voorkomen dat hiervan afgeweken moet worden, echter dit is altijd binnen de wettelijke norm van maximaal 30% van de planningscapaciteit.

3.6 Samenwerken met de ouders, activiteiten en interactie

Alle kinderen en hun ouders zijn welkom en er is ruimte voor iedere overtuiging. Er zijn wezenlijke verschillen tussen de thuissituatie en de situatie in de opvang. De emotionele band die kinderen met medewerkers in de peutergroep hebben verschilt van de band die kinderen met hun ouders hebben. Relaties in het gezin hebben een informeler karakter. Pedagogisch medewerkers in de opvang werken in een formele, georganiseerde omgeving. Het creatieve speelgoed is gericht op de 4 specifieke ontwikkelingsgebieden (zie 1.1). Het aantal kinderen in een groep overstijgt vaak de situatie in het gezin thuis. Die verschillen maken het belangrijk om die verschillende omgevingen goed op elkaar af te stemmen, zodat het kind kan wennen. Dit is een taak van de pedagogisch medewerkers en de ouders.

Op de website worden ouders geïnformeerd. De thema's en activiteiten van o.a. Uk & Puk worden aangekondigd en beschreven. Via social media kunnen ze foto's bekijken waarop te zien is hoe de kinderen de behandelde thema's met bijbehorende activiteiten ervaren hebben. Daarnaast ontvangen de ouders een nieuwsbrief. Het Uk & Puk programma kent ook een onderdeel "Uk & Puk Thuis". Dit bestaat uit werkbladen met woorden en/of liedjes die passen bij het thema. Hiermee kunt u thuis met uw kind op spelenderwijs met Puk aan de slag. Meer informatie op <http://www.pukenko.nl/Uk-Puk.htm>

Een goede samenwerking tussen ouders en pedagogisch medewerkers is essentieel voor de ontwikkeling en het functioneren van het kind op de opvang. Wederzijds vertrouwen, openheid en respect voor elkaar vormen hiervoor de basis. Wij hebben respect voor ieders achtergrond, normen en waarden. Natuurlijk moet een vertrouwensrelatie tussen ouders en pedagogisch medewerkers groeien. Om die reden is het van belang dat er regelmatig contact is om de belevenissen van het kind thuis en in de groep te bespreken. Een goed moment hiervoor is het dagelijkse moment van halen en brengen van het kind.

Daarnaast worden er op verzoek 10-minuten gesprekken gehouden met de ouders. Ter voorbereiding op dit gesprek schrijft de pedagogisch medewerker een observatie, aan de hand van een observatieformulier. In dit gesprek met de ouders worden de bevindingen van de pedagogisch medewerker besproken. Het 10- minuten gesprek is met name bedoeld om de ontwikkeling van het kind in grote lijnen te bespreken. Als er eerder twijfels of vragen zijn over de ontwikkeling van het kind, dan wordt er niet gewacht tot dit gesprek, maar wordt dat al eerder met de ouders besproken. In die zin komen er tijdens het 10- minutengesprek geen 'zorgelijke of nieuwe zaken' aan de orde.

Vanaf 2018 gaan wij "mentors" introduceren. Een mentor is het vaste aanspreekpunt voor de ouders. Dit hoeft niet te betekenen dat dit ook altijd degene is op de groep van uw kind, maar wel degene die van alles op van uw kind op de hoogte is. Elk kind heeft een mentor. Ook voor het team is de mentor (naast de ouders) het aanspreekpunt. Zo worden alle ervaringen en observaties met de mentor overlegd en ontstaat er een zo goed en objectief mogelijk beeld. De ouders worden door middel van de nieuwsbrief, onze website en social media op de hoogte gebracht van deze wijzigingen aangaande mentorschap. De contactmomenten zijn gedurende de inloop (zie dagindeling) en bij het ophalen. Daarnaast zijn er de contactmomenten zoals beschreven bij 3.6 en de zorggesprekken zoals beschreven in ons zorgprotocol. Bij een eerste gesprek wordt aangegeven wie de mentor is van het betreffende kind. Op dit moment kunnen dan tevens eventuele (inhoudelijke) vragen over het mentorschap worden toegelicht.

Oudercommissie

Harlekijn Opvang en Dienstverlening heeft een oudercommissie bestaande uit minimaal 3 ouders en bij voorkeur een vertegenwoordiging van alle locaties. Zij behartigen de belangen van alle ouders van de kinderen op de opvang. De belangrijkste verantwoordelijkheid van de oudercommissie is om de kwaliteit van de opvang te bewaken en te bevorderen door gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen aan de directie van de opvang. Hiervoor zijn adviesrechten vastgelegd in de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen. Het kan zijn dat er niet 3 of meer ouders te vinden zijn om een oudercommissie voor een locatie te vormen. Wij blijven ons dan inspannen om dit onder de aandacht te brengen om alsnog een oudercommissie te kunnen vormen. Als er voor een locatie geen oudercommissie is, vragen wij de bestaande oudercommissie(s) om input en advies. Indien er wel aanmeldingen zijn maar minder dan 3, vragen wij die ouders om zich totdat er 3 leden zijn, zich te voegen bij de bestaande oudercommissie(s).

Kennismaken en wennen

Het kennismakingsgesprek tussen de ouders en de pedagogisch medewerker vindt plaats op de groep. Het kind is daarbij en kan dan meteen een beetje wennen.

De ouders krijgen de ruimte om aan te geven wat zij belangrijk vinden voor hun kind: aan welke rituelen een kind hecht, de wijze van troosten, bijzondere afspraken enzovoorts.

De ouders kunnen vertellen waar het kind gevoelig voor is en hoe daar rekening mee te houden. Dit is voor de pedagogisch medewerker belangrijk, omdat die zich dan beter kan richten op het kind.

Algemene zaken die betrekking hebben op onze opvang worden besproken en er wordt kennis gemaakt met de groep en zo mogelijk de andere pedagogisch medewerker. Tijdens dit gesprek worden de rituelen rond het brengen en halen besproken. Ouders kunnen vragen stellen over het beleidsplan of informatieboekje/Welkom wat ze inmiddels hebben ontvangen of hebben kunnen bekijken op de website.

Voorafgaand aan de 1^e ochtend Peuteropvang, mag de ouder samen met de zoon of dochter langs komen bij de Peuteropvang om kennis te maken. Dit vindt plaats in de laatste week van de maand voor de startdatum of in overleg op een andere dag. De Intake / kennismaking duurt een half uur. De ouder(s) maar vooral het kind beleeft dan de dagelijkse gang van zaken en krijgt een eerste indruk. Voor deze kennismaking gebruiken wij een intake formulier. Dit formulier wordt met het contract vooraf toegestuurd, zodat deze ingevuld besproken kan worden. Meestal kan het kind daarna zonder moeite de volgende keer gewoon meedoen.

De eerste keer dat de peuter de opvang bezoekt komt het kind om iets later, meestal rond 09.15 uur, omdat het dan rustiger is. Er is geen drukte van alle ouders die hun kinderen komen brengen, maar individuele aandacht voor het nieuwe kind. De ouders en de pedagogisch medewerker kunnen nog een kort gesprekje houden waarna er door de ouder afscheid genomen wordt.

Voor het eerst een Peuteropvang bezoeken is voor het kind een sociaal emotionele gebeurtenis. Het kind moet nog vertrouwen krijgen in de pedagogisch medewerkers en de nieuwe omgeving. In de gewenningsperiode gaan ze zich veilig voelen en hechten aan de pedagogisch medewerkers. Ze leren zich los maken van de ouder en vertrouwen erop dat ze weer opgehaald worden door de ouders.

Als blijkt dat een peuter toch moeilijk kan wennen wordt samen een stappenplan opgesteld. Het kind kan dan bijvoorbeeld eerst een deel van de ochtend komen. Die periode kan langzaam worden uitgebreid.

Voor de overgang van stamgroep (dreumes naar peuter) wordt, indien van toepassing, een vergelijkbare procedure gevolgd. Het kind gaat eerst een keer "kijken" bij de peuters. Dit gebeurt op de reguliere ochtend(en). Zo ontstaat een geleidelijke overgang. Waar nodig kan net als bij nieuwe binnenkomst ook bij overgang dreumes naar peuters een stappenplan worden opgesteld indien de gewenning daar aanleiding toe geeft. De aanwezigheid en daarmee ook de overgang van stamgroep wordt geregistreerd op de wekelijks presentielijsten. Bij meerdere dagdelen opvang verdeelt over stamgroepen, wordt een formulier "toestemming afwijken stamgroep" gebruikt. De leeftijd is een indicatie voor overgang, maar daarbij wordt ook naar het individuele kind gekeken. Daarnaast blijft de kindratio gelden. Er zullen nooit meer dan 8 kinderen per pedagogisch medewerker in de groep zitten. Wij streven er naar om de dreumesgroep klein te houden (maximaal 7 kinderen) en de peutergroep wat groter (maximaal 16 kinderen). Hierdoor ontstaat een logisch opbouw van dreumes tot kleuter, waarbij de groepsgrootte steeds verder toeneemt.

Vanaf 2018 gaan we ook werken met vaste gezichten. Dat betekent dat elk kind maximaal 3 en bij voorkeur 2 vaste gezichten/ medewerkers heeft waarvan er altijd 1 (of meerdere) aanwezig is. Dit vergroot de herkenbaarheid en versterkt het vertrouwen in de omgeving.

Brengen, afscheid nemen en ophalen

Wij streven ernaar de kinderen te ontvangen in de eigen stamgroep met de eigen pedagogisch medewerker. Ieder kind en zijn ouders ontvangen wij met enthousiasme en warmte. Bij binnenkomst houden we met de ouders een korte overdracht om te horen hoe het met hun kind gaat en of er nog bijzonderheden zijn. Wij wijzen de ouders erop dat afscheid nemen belangrijk is. Dit geeft duidelijkheid naar het kind toe. Het is in het belang van het kind dat het afscheid nemen niet te lang duurt. De pedagogisch medewerker kan hier een belangrijke rol in spelen. Het kind en de pedagogisch medewerker zwaaien samen de ouder uit. Ouders mogen altijd bellen om te vragen hoe het kind na het afscheid reageerde. Bij de overdracht geeft de pedagogisch medewerker in het kort weer hoe de ochtend verlopen is voor het kind, wat het gedaan heeft, met wie en wanneer het gespeeld heeft en of er nog bijzonderheden zijn. Wanneer de peuters opgehaald worden, wachten de ouders (ook bij regen) buiten het schoolgebouw (bij het hek), tot de pedagogisch medewerker hen binnenvraagt.

Knuffels

De kinderen mogen hun eigen knuffel of speen meenemen naar de opvang. Wij leren de kinderen om deze af te geven. Als een kind het nodig heeft krijgt het zijn knuffel of speen even tussendoor. Op deze wijze bieden wij de kinderen veiligheid en geborgenheid en stimuleren wij hen toch om op eigen benen te staan.

Eten en drinken

Gedurende de ochtend is er een eet- en een drinkmoment (zie dagritme). De opvang voorziet in drinken en de peuters nemen hun eigen bakje met gesneden fruit van thuis mee. Wij adviseren duidelijk stickers met namen op de eigen bakjes en eigendommen te zetten. In het kader van gezondheidsbeleid en Cittaslow, zijn wij voorstander van natuurlijke producten. Wij drinken water met de kinderen.

Gebruik foto's

We maken veel foto's van de activiteiten. Ouders kunnen deze foto's bekijken op de website of facebook. We doen dit, omdat we op deze manier kunnen laten zien aan ouders welke activiteiten we doen met de kinderen op de opvang en hoe ze die beleven. Wij werken met een foto-film protocol welke op de website is gepubliceerd. <http://harlekijnmaasland.nl/privacy/privacyverklaring/>

Verjaardag vieren

De verjaardag van ieder kind wordt gevierd. We doen dit eenvoudig. Er worden slingers opgehangen en het jarige kind krijgt een muts. Met de muziekinstrumenten erbij wordt er voor het kind gezongen en daarna mag het kind trakteren. De jarige krijgt een mooie kaart. Bij het verjaardagsfeestje van een 3-jarige mogen de ouders het fototoestel meegeven. Als het kind 4 jaar wordt zijn de ouders aanwezig bij het feestje. De kinderen krijgen dan een klein cadeautje. Als er getrakteerd wordt, dan zijn het verantwoorde traktaties. Het is niet de bedoeling dat het jarige kind grote hoeveelheden trakteert of bij de traktatie nog kleine cadeautjes voegt. Het vieren van de verjaardag is een belangrijk moment, want het is tevens het afscheid van de groep, de medewerkers en van de opvang als veilige plek.

Gezonde traktatie

We streven er naar dat er bij feestdagen en verjaardagen gezonde traktaties worden uitgedeeld. We doen dit omdat we een maatschappelijke verantwoording hebben om gezonde voeding te verstrekken op de opvang. Wanneer mogelijk wordt de traktatie door de pedagogisch medewerkers aan de kinderen mee naar huis gegeven zodat ouders zelf kunnen bepalen of en wanneer het kind het mag opeten.

Zomerfeest

Ieder jaar vindt er in een van de laatste werken voor de zomervakantie het zomerfeest plaats. Alle kinderen die de opvang bezoeken worden uitgenodigd. De pedagogisch medewerkers hebben een programma georganiseerd met verschillende spelonderdelen. Ze maken een voorstelling rond een thema van Uk & Puk of naar een verhaal uit een boek. De pedagogisch medewerkers krijgen die ochtend hulp van ouders. De peuters mogen die ochtend verkleed komen. Na afloop van het feest krijgen de kinderen een cadeautje

Sinterklaasfeest

Het Sinterklaasfeest wordt op de ochtend van of voor 5 december gevierd. Alle kinderen die de opvang bezoeken worden uitgenodigd. Tijdens de viering bezoekt alleen een enkele Piet en/of Sint het feest. Deze beperkte groep is rustig en niet beangstigend voor de peuters. Na afloop van het feest krijgen de kinderen een cadeautje. Indien de mogelijkheid binnen de dorpskern geboden wordt, kunnen wij er ook voor kiezen om naar het "Sinhuis" te gaan en aldaar een groot gedeelte van het Sintfeest te vieren. Dit gebeurt uiteraard op basis van ons "uitstapjes protocol".

Kerst

In de week voor de kerstvakantie mogen alle ouders, opa's, oma's of andere naasten van het kind het laatst kwartier meedoen met het zingen van liedjes en luisteren naar het verhaal van de kerst.

Voorleesontbijt en Kinderboekenweek

In januari/februari is er het jaarlijkse voorleesontbijt, een activiteit die door de bibliotheken landelijk wordt aangeboden. Deze activiteit is in het kader van de nationale voorleesdagen. Bij voorkeur en waar mogelijk nodige wij speciale gasten uit om voor te lezen: burgemeester, schooldirecteur, opa of oma..... Daarnaast sluiten wij aan bij de Kinderboekenweek. Deze is altijd in oktober. Er is dan extra aandacht voor boeken, zowel door het voorlezen maar ook door uitdaging om als kind zelf op zoek naar boekjes te gaan.

Open dag

In maart is er altijd een open dag, tegelijk met alle scholen en kinderopvang uit de gemeente. Belangstellenden zijn welkom om de ruimte te bekijken en de pedagogisch medewerkers te ontmoeten. De week ervoor kunnen belangstellenden en ouders het laatste uur ook op de groep aanwezig zijn, als de peuters er ook zijn. Dit gaat in overleg met de pedagogisch medewerkers.

Theatervoorstelling

Ieder voorjaar is er een theatervoorstelling op basisschool de Schutse in Maasland en de Ark in Schipluiden, waar de kinderen van de peuteropvang naar toe mogen. Ze lopen dan aan het evacuatiekoord waaraan elk kind een plaats heeft, met de pedagogisch medewerkers naar de andere school. Wij zijn hierin afhankelijk van de basisschool. Mochten zij de voorstelling niet doorzetten, dan gaat deze voor onze kinderen helaas ook niet door.

---

4 Kwaliteit

Kwaliteit is een breed begrip. Binnen de organisatie committeren wij ons aan de kwaliteitseisen vanuit wet- en regelgeving. Denk hierbij aan de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen (Wko) en de Risico Inventarisatie Veiligheid en Gezondheid. Daarnaast stellen wij eigen interne kwaliteitsnormen vast en proberen die steeds verder te verbeteren.

Vanuit ons Uk en Puk programma maken we voor de ruimte indeling en materiaal gebruik ook gebruik van de NCKO monitor. De Ncko Kwaliteitsmonitor is een instrument waarmee kinderdagverblijven zelf hun pedagogische kwaliteit in kaart kunnen brengen. Gebruik van de monitor maakt duidelijk wat de sterke en zwakkere kanten van de opvang zijn en op welke concrete punten de kwaliteit (verder) verbeterd kan worden.

De Kwaliteitsmonitor is bedoeld voor gebruik binnen kinderdagopvangorganisaties (0-4 jaar), vooral door leidinggevend en kwaliteitsmedewerkers. Het is een middel om de pedagogische kwaliteit binnen de eigen organisatie op een relatief eenvoudige wijze in kaart te brengen en te monitoren om op basis daarvan de kwaliteit te optimaliseren. Ook geeft het Ncko aanbevelingen over de inrichting van groepsruimten en speelmateriaal.

Zowel de kwaliteit met betrekking tot wet- en regelgeving, als de interne kwaliteitslijnen borgen wij in ons beleid door dit beleidsplan. Daarnaast hebben wij voor alle betreffende onderwerpen protocollen opgezet. Deze zijn (op het moment van het verschijnen van dit document):

- Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
- Inleiding gebruik meldcode
- Handleiding meldcode KO-1
- Vier-ogenprincipe
- Gebruik foto en film materiaal / privacyverklaring
- Huisregels veiligheid
- Afwijking stamgroep
- Hygiëne
- Ontruimen gebouw
- Vermissing kind
- Uitstapjes en vervoer
- Registratie van ongevallen
- Hoofdluis
- Binnenmilieu
- Buitenmilieu
- (niet) medisch handelen
- Overeenkomst gebruik geneesmiddelen
- Brengen en ophalen
- Buitenruimte
- Klachtenprocedure
- Zorgprotocol

De protocollen zijn bijlages en vallen onder bijlage 2 van dit beleidsplan en vormen integraal onderdeel van zowel het pedagogisch beleid als het gezondheids- en veiligheidsbeleid. Deze zijn in onze opvanglocatie aanwezig en kunnen op aanvraag worden ingezien of toegezonden.

Klachten en ideeën

Kwaliteit vergt ook een kritische blik op wat beter kan en een innovatieve blik op wat er nog meer kan. Harlekijn Opvang en Dienstverlening heeft daarom een klachten en ideeën registratie. Voor beide is er een online formulier op de website en onderhouden wij contact met de OC. Sinds 02-12-2015 zijn wij aangesloten bij de landelijke Geschillencommissie Kinderopvang, deze vervangt de Zuid-Hollandse Klachtencentrale die voorheen van toepassing was. Daarnaast houden wij zelf een registratie bij. Indien er klachten zijn, dan maken wij ook een klachtenjaarverslag. In dit 'nieuwe' klachtenjaarverslag moet zowel de verslaglegging van de eigen interne klachtenregeling zijn vermeld als de eventuele afhandeling van geschillen door de geschillencommissie. De voorwaarden voor dit verslag zijn dat tenminste in dit jaarverslag zijn opgenomen:

- Een beknopte beschrijving van de interne klachtenregeling
- Informatie over de wijze waarop ouders zijn geïnformeerd over deze klachtenregeling
- Het aantal en de aard van de behandelde klachten per locatie
- Het aantal en de aard van de door de geschillencommissie behandelde geschillen, betreffende ouders of oudercommissie
- Het jaarverslag is niet herleidbaar tot natuurlijke personen, tenzij het de houder zelf betreft en bevat geen adresgegevens

Het opstellen en opsturen van het jaarverslag is alleen vereist als in het betreffende jaar klachten zijn ingediend bij de houder.

4.1 Zorg voor kwetsbare kinderen

Het kan zijn dat een kind gedrag vertoont, waar we zorgen om hebben. Meestal gaat het om gedrag wat duidelijk anders is dan bij leeftijdsgenootjes. Wij gaan dan met meer aandacht kijken of dit vaak gebeurt en in welke situaties. Ook vragen we een collega eens mee te kijken, omdat we zo objectief mogelijk willen zijn. We zoeken naar een pedagogische aanpak die bij het kind past, om het gewenste gedrag te stimuleren. Wanneer wij ons zorgen blijven maken doen we een observatie. Daarbij gebruiken we observatielijsten die geënt zijn op het VVE-Programma van Uk & Puk. We bespreken dit met elkaar en zoeken naar pedagogische oplossingen om het gewenste gedrag te stimuleren.

Bij het ophalen van hun kind wordt de ouder even apart gesproken om zo de bevindingen te bespreken. We vragen de ouder mee te denken en indien nodig thuis de pedagogische aanpak door te voeren. Het kan zijn dat we een apart gesprek plannen. Tevens delen we onze zorgen en vragen om ondersteuning van het consultatie bureau/JGZ. Zij kunnen dan in de peuteropvang komen kijken hoe het gaat en waar nodig ons adviseren.

In Midden-Delfland zijn de meeste mensen bekend met het Centrum voor Jeugd en Gezin. Zowel ouders als alle organisaties die met kinderen werken kunnen met vragen terecht bij het Centrum voor Jeugd en Gezin. Er wordt in Midden-Delfland tevens gewerkt met de regionale verwijzindex waar kinderen aangemeld kunnen worden. Ook heeft de gemeente een zorgregisseur in dienst die de verschillende processen kan afstemmen en een coördinerende functie vervult.

Zijn er vermoedens van mishandeling en/of verwaarlozing van een kind dan hanteren wij het protocol 'Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling'. Wij zijn gehouden te werken volgens dat protocol, wat is opgesteld op de basis van het expertisecentrum voor Jeugd Samenleving en Opvoeding en wat landelijk gebruikt wordt in de kinderopvang.

Tegenwoordig zijn al deze (zorg)activiteiten centraal bij de gemeente ondergebracht in het Maatschappelijk Team (MT) in andere gemeentes heet dit ook wel het Sociaal Team(ST). Harlekijn Opvang en Dienstverlening BV participeert in de samenwerking met de gemeente en het MT/ST, waarin scholen, jeugdwerk, kinder- en peuteropvang deelnemen. Voor de zorg van de kinderen is een Zorgprotocol opgesteld.

4.2 Vierogen principe

Na gedegen onderzoek naar de praktijk van de kinderopvang, de regelgeving, het toezicht en hulpverlenende instanties is de commissie Gunning met een rapport vol aanbevelingen gekomen. De commissie richt zich met haar aanbevelingen tot alle betrokkenen bij de kinderopvang. De aanbevelingen zijn niet alleen relevant als het gaat om seksueel misbruik, maar ook als het gaat om kindermishandeling of andere veiligheidsrisico's.

Na het bekend worden van het rapport Gunning hebben we de aanbevelingen voor de kinderopvang naast onze eigen praktijk, protocollen en werkinstructies gelegd en zijn we verder gegaan met het aanpassen van protocollen, acties voor aanpassingen in de locaties en het personeelsbeleid. Deze paragraaf gaat over hoe Harlekijn Opvang en Dienstverlening het zogenaamde 4 ogen en oren principe toepast in het beleid.

Het 4-ogen en oren principe betekent dat er altijd minimaal twee volwassenen, in een bepaalde vorm, toezicht moeten houden op kinderen in kinderdagverblijven. De branche organisatie kinderopvang heeft samen met Boink een brochure uitgegeven over het 4-ogenprincipe in de praktijk. Deze brochure dient als achtergrond informatie bij ons beleid.

Het rapport stelt verplicht dat er altijd twee volwassenen zijn die de kinderen in een groep kunnen zien of horen. In de mix van de dagelijkse praktijk zijn er naar de mening van de commissie voldoende mogelijkheden om dit te realiseren. Een vierogen principe verkleint niet alleen het risico ten aanzien van seksueel misbruik, maar ook het risico ten aanzien van kindermishandeling in brede zin, terwijl er, meer generiek gesproken, sneller en effectiever kan worden ingegrepen als een kind of een pedagogisch werker iets overkomt. Harlekijn Opvang en Dienstverlening heeft bouwkundige eigenschappen (extra ramen en transparant glas in de deuren) toegepast en maakt daarnaast gebruik van een babyfoon en inloop. Tevens hebben wij door onze samenwerking binnen het gebouw willekeurig toezicht van onze medegebruikers. Wij hebben hiervoor een specifiek protocol opgezet welke in onze opvanglocatie aanwezig is en kan op aanvraag worden ingezien of toegezonden.

4.3 Kindvolg- en stimuleringsplan

Een van de eisen die de overheid stelt aan dagverblijven en peutercentra is het opstellen van een Kindvolg- en stimuleringsplan. In dat plan komt aan de orde:

- Hoe volgen we de ontwikkeling van onze kinderen?
- Hoe signaleren we ontwikkelingsvertraging en -versnelling?
- Hoe ziet het ontwikkelingsgericht werken er bij ons uit?
- Hoe maken we de ouders wegwijs in de sociale kaart?
- Hoe werken we samen met het onderwijs en de buitenschoolse opvang?

Wij maken gebruik van een eigen opgezet kind-dossier. Deze bestaat uit een voorblad, intake-formulier, observatie-formulieren, contactmomenten-kaart en een overdrachtsformulier. Alle onderdelen zijn zoveel mogelijk digitaal of digitaal ondersteunt.

Wij volgen de ontwikkeling van het kind door de dagelijkse praktijk te toetsen aan de informatie die we krijgen van de ouders in het kinddossier. De start is de Intake en daarna volgen observaties, overdracht van dreumes naar peuter en eindgesprek.

De ontwikkeling en eventuele vertraging of versnelling signaleren wij in eerste instantie door de medewerker op de groep. Deze bespreekt dit met de mentor. Daarnaast hebben wij vanuit ons zorgprotocol periodiek overleg op het PMO. Indien er een zorg is of het nog onzeker is volgt observatie met onze observatie-methodiek. De observatiemethodiek geeft ons een handvat om meer gedetailleerd de ontwikkeling en eventuele vertragingen en/of versnellingen te signaleren en bevat ook handelingssuggesties. Hieruit bouwen we een zo objectief mogelijk beeld en kunnen daarmee in overleg met de ouder(s). Door meerdere observatie momenten naast elkaar te leggen ontstaat een beeld over de voortgang.

Het ontwikkelingsgericht werken bestaat uit het toepassen van het Uk & Puk programma door het gebruik van de bijbehorende thema's. Elk thema bevat duidelijke doelen per ontwikkelgebied waarvoor we thema-activiteiten ontwikkelen en toepassen.

Wij hebben een nauwe samenwerking met diverse (sociale) instanties, welke wij verwerken in onze protocollen en opnemen in ons Intake formulier. Wij adviseren ouders over de mogelijkheden en indien gewenst begeleiden wij het invullen van formulieren of de toeleiding.

Voor dat een kind wordt overgedragen wordt het dossier door de ouders geaccordeerd, waarna het aan de desbetreffende basisschool (of andere instantie) wordt overgedragen. Bij VVE plaatsingen of bijzondere omstandigheden wordt een persoonlijke warme overdracht gedaan. Waar mogelijk kijken we of er een mogelijkheid is dat de betreffende leerkracht van de kleuterklas ook bij ons het kind nog een keer op de groep in onze omgeving kan observeren.

4.4 Wet AVG en personenregister

Vanaf 25 mei 2018 is er nieuwe privacywet: de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Deze wet vervangt de Wet Bescherming Persoonsgegevens (Wbp). Binnen onze organisatie worden diverse gegevens opgeslagen.

Alle gegevens rondom personeel vallen onder personeelszaken (HR) en zijn alleen op de kantoorlocatie aanwezig en alleen toegankelijk voor de directie/management.

Alle gegevens rondom uw kind bevinden zich in het kinddossier. Het kinddossier is van belang voor het volgen en begeleiden van uw kind, daarom bevindt deze zich op de opvanglocatie. Deze dossiers zitten in een afgesloten kast en zijn alleen toegankelijk voor medewerkers van onze organisatie.

Alle digitale data is met wachtwoorden beveiligd en staat onder beheer van de directie.

Naast de extra controle en toezicht op privacy is binnen de kinderopvang ook een registratie personenregister opgezet. Hierin worden alle mensen geregistreerd die beroepsmatig op de opvang komen tijdens de openingsuren. Hierin registreren wij bijvoorbeeld ook de JGZ-wijkverpleegkundige, etc. Harlekijn O&D heeft hiervoor een veiligheidscategorie 2+ registratie afgesloten bij Digidentity.

4.5 Cittaslow

Cittaslow is het internationale keurmerk voor gemeenten die op het gebied van leefomgeving, landschap, streekproducten, gastvrijheid, milieu, infrastructuur, cultuurhistorie en behoud van identiteit tot de top behoren.

Cittaslow Nederland is het netwerk van alle gemeenten in Nederland met het Cittaslow keurmerk. De gemeente Midden-Delfland is op 28 juni 2008 uitgeroepen tot de eerste Nederlandse Cittaslow en is daarmee ook Cittaslow Hoofdstad van Nederland. Hierna zijn ook de gemeenten Alphen Chaam, Borger-Odoorn, Heerde, Vaals, Bellingwedde, Vlagtwedde, Echt-Susteren, Vianen en Eijden-Margraten aangesloten bij het Cittaslow Netwerk. Door een Cittaslow netwerk te creëren, kunnen gemeenten samenwerken om de kwaliteit van leven te verbeteren door het authentieke te koesteren en nieuwe technieken in te zetten die vooruitgang mogelijk maken. In deze tijden van urbanisatie en veralgamenisering is het voor authentieke gebieden belangrijk de lokale identiteit te bewaken, te versterken en verder uit te dragen. In een Cittaslow kunnen inwoners en bezoekers op een plezierige, gastvrije manier en op een menselijk tempo genieten. Het bewaken en bevorderen van de kwaliteit van de leefomgeving is het allerbelangrijkst voor een Cittaslow gemeente. Dit betekent dat een gezond milieu, het versterken van de landschappelijke kwaliteiten en een goede infrastructuur hoog op de agenda van de gemeente staan. Deze koestert het cultuurhistorisch erfgoed, de plaatselijke tradities en het aanbieden en promoten van streekproducten.

Cittaslow is voor de gemeente Midden-Delfland meer dan een keurmerk voor de gemeentelijke organisatie. Het is een manier van denken en doen. Daarom wil de gemeente Midden-Delfland de ondernemers en organisaties in haar gebied die de kwaliteiten van Cittaslow ondersteunen en versterken uitnodigen om supporter van Cittaslow Midden-Delfland te worden.

Midden Delfland is een unieke plek, waar wij met veel trots en plezier mogen zijn. Wij willen met het supporterschap van Cittaslow dit ook benadrukken. Wij proberen dit uit te dragen in onze keuzes:

- De locatie
- De inrichting
- Het gebruik van materialen
- Het fruit eten (beperking van snoep en suiker)
- De lokale uitstapjes
- Etc.

Onze kernwaarden daarin zijn:

- Instandhouding en bevordering van regionale bijzonderheden en karakter van de gemeente, vooruitgang met behoud van historie
- Stimuleert de productie en het verbruik van op natuurlijke wijze geproduceerde en milieuvriendelijke levensmiddelen
- Gastvrijheid als een echte verbinding met de gemeenschap met haar bijzonderheid
- Stimuleert bij alle inwoners, met bijzondere aandacht voor de jeugd en de scholen

Ligging

Op dit moment is de ligging van een locatie niet opgenomen in de Wet kinderopvang. De toezichthouders zullen bij de aanmelding van een nieuwe locatie voortaan wél kijken naar de ligging van de locatie ten opzichte van wegen en het verkeer. Wij ambiëren een ligging die passend is bij de uitgangspunten van Cittaslow.

Bijlage 1: Veiligheids- en Gezondheidsbeleid

Introductie

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van Harlekijn. Voorheen was dit een integraal plan waarin het gehele beleid beschreven stond. Met de introductie van de wet IKK is er nu een specifiek beleid voor Veiligheid en Gezondheid.

In deze bijlage staat dit beleid beschreven. Dit komt voort uit ons bestaande beleid, maar heeft nu in deze bijlage alle informatie gecentraliseerd voor een duidelijk overzicht. Met dit beleid, de uitvoering ervan en de controle hierop, waarborgen wij zoveel als mogelijk de veiligheid en gezondheid van uw kind(eren).

Door dit beleid als onderdeel van het pedagogisch beleidsplan te houden, zijn alle medewerkers (hieronder vallen in ieder geval de pedagogisch medewerker, vrijwilliger, stagiair, peuterspeelzaalleidster, flexwerker, zelfstandige zonder personeel (zzp'er), gedragswetenschapper, leidinggevende, directie) met 1 compleet document bekend met ons gehele beleid en de uitvoering hiervan. Wij borgen dit door roulerend door alle medewerkers een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RIE) uit te voeren. Daarnaast is RIE een vast item van de agenda op ons maandelijkse medewerkers-overleg waar wij ook naar eventuele ongevallen registraties kijken voor zover die zich hebben voorgedaan. Door deze werkwijze kijken we doorlopend naar de bestaande uitvoering, maar ook de eventuele benodigde of gewenste aanpassing of aanvulling van het beleid en de uitvoering. De actualisatie van het beleid wordt vastgelegd via de documenthistorie aan het begin van dit beleidsplan. Daarnaast worden de actuele, praktische en gedetailleerde zaken genoteerd bij het maandelijks overleg. Al met al is het dus een continue proces van beleid, implementatie, evaluatie en actualisatie.

Dit document wordt aan alle partijen ter beschikking gesteld om zorg te dragen dat het actuele veiligheids- en gezondheidsbeleid en de (verwerking van) evaluaties inzichtelijk is voor zowel de beroepskrachten (inclusief stagiairs) maar de ouders/vrijwilligers. In principe werken wij alleen met beroepskrachten en niet met vrijwilligers, maar bij een hele specifieke activiteit als zomerfeest zijn er soms ouders (op vrijwillige basis) aanwezig om te helpen met de (huishoudelijke) activiteiten, niet zijnde de officiële zorg en opvang van de kinderen conform de wet.

Een goede aanpak van een veiligheids- en gezondheidsbeleid is een integrale aanpak. Het veiligheids- en gezondheidsbeleid staat niet op zichzelf en is integraal onderdeel van ons dagelijkse werk zoals beschreven binnen dit totale pedagogisch beleidsplan. Alle verwijzing binnen het veiligheids- en gezondheidsbeleid naar het pedagogisch plan zijn ook integraal onderdeel van elkaar.

Concretisering en praktische uitvoering

In onze dagelijkse praktijk onderkennen wij een aantal Veiligheids- en Gezondheidsrisico's. Deze zijn bepaald aan de hand van: de jarenlange ervaring van ons team, de RIE en ongevallen registratie van de afgelopen jaren, de maandelijkse vergaderingen en daarbij behorende notulen. Harlekijn Opvang & dienstverlening heeft er voor gekozen om niet alleen aan de ene persoon op locatie met (kinder)EHBO diplomering te voldoen, maar alle medewerkers te diplomeren in (kinder)EHBO. Dit diploma wordt 2-jaarlijks ondersteunt door een herhalings-training. De uitvoering richt zich met name op: Veiligheid, gezondheid en overige risico's. De nadruk ligt vooral op de grote risico's en risico's met grote gevolgen.

Grote risico's veiligheid

Dit zijn veiligheidsrisico's die op de desbetreffende groep zouden kunnen plaatsvinden met grote gevolgen en de maatregelen die je neemt om deze risico's te beperken om ze zo probeert uit te kunnen sluiten.

Vastgestelde risico's per groep zijn:

1. Verdrinking

Preventieve maatregelen:

- Aangezien wij alleen peuter-opvang bieden en alleen werken met ochtenden, verzorgen wij geen bezoek aan een zwembad. Deze activiteit laten we aan de BSO 's.
- Er is een werkafspraken dat vooraf aan het bezoek aan een park of omgeving waar een vijver of ander water aanwezig is er met de kinderen afspraken gemaakt worden dat ze niet dicht bij de rand van de vijver mogen komen. Tevens lopen de kinderen altijd aan het evacuatiekoord
- Bij gebruik van water (bijvoorbeeld bij het Zomerfeest) is dit een klein laagje waar verdrinking niet mogelijk in is.
- Spelen in/met water is altijd onder toezicht.
- Bij de protocollen die integraal onderdeel zijn van ons pedagogisch beleid is het protocol buitenmilieu opgenomen. Hierin staan de werkinstructies hoe en wat wij doen om een gezond en veilig buiten milieu te creëren.

2. Verstikking

Preventieve maatregelen:

- Werkinstructie dat wij kinderen fruit aanbieden in goed gesneden omvang om het risico te verkleinen.
- Werkafspraken met elkaar gemaakt dat kinderen niet alleen aan tafel eten. Eten is een pedagogisch groepsmoment voor de kinderen en de medewerker.
- Speelgoed wordt volgens onze RIE richtlijnen gecontroleerd op risico van verstikking en waar nodig verwijderd en/of aangepast.

3. Verbranding (koken, zon)

Preventieve maatregel;

- Werkafspraken dat ouders kinderen vooraf insmeren.
- Werkafspraken met elkaar gemaakt dat kinderen een half uur voor dat ze naar buiten gaan worden ingesmeerd met minimaal factor 30.
- Wij werken slechts tot 12 uur, waardoor het heetste van de dag (12-15 uur) vermeden wordt.
- Werkafspraken met elkaar gemaakt dat kinderen alleen onder begeleiding van een medewerker naar buiten mogen.
- Aangezien wij alleen peuter-opvang bieden en alleen werken met ochtenden, verzorgen wij geen maaltijden / voeding. Er is daarom geen sprake van koken op, met of ten behoeve van de groep.
- Om verbranden met heet water te voorkomen wordt er gebruik gemaakt van een gesloten waterkoker, welke zich op hoog nivo en buiten het bereik van kinderen bevindt.
- Werkafspraken met elkaar gemaakt dat medewerkers geen hete dranken op de groep mogen hebben, maar deze alleen drinken en plaatsen buiten bereik van kinderen.

---

4. Verkeer

Preventieve maatregel;

- Wij hebben een duidelijk uitjesbeleid om onveilige situaties met verkeer tijdens een uitje te kunnen voorkomen. Protocol “uitstapjes en vervoer”
- We maken samen met de kinderen bespreekbaar welke verantwoordelijkheden zij hebben als het gaat om zelfstandigheid op het gebied van buiten spelen (in omgeving) en uitjes. We oefenen dit in stappen voordat ze zich deze zelfstandigheid hebben eigen gemaakt.
- Werkafspraken met elkaar gemaakt dat vooraf aan het op pad gaan preventief nogmaals de regels met de kinderen worden besproken hoe we ons in het verkeer gedragen; zoals op de stoep lopen en stoppen bij elke oversteekplaats, gebruik maken van zebra paden ect.
- Werkafspraken met elkaar gemaakt dat medewerker als klaar-over op de weg gaat staan om kinderen over te laten steken.
- Alle kinderen lopen altijd aan het evacuatiekoord in het verkeer

5. Vermissing

Preventieve maatregel;

- Wij hebben een duidelijk protocol “vermissing kind”
- Protocol “uitstapjes en vervoer” om onveilige situaties tijdens een uitje te kunnen voorkomen.
- Werkafspraken met elkaar gemaakt dat medewerkers bij aanvang van de opvang checken via de daglijsten wie er daadwerkelijk aanwezig is op die dag. Wanneer er iemand gemist wordt op de lijst, wordt er navraag gedaan en zo nodig bellen we de ouder(s) (of ze vergeten zijn om af te melden).
- Werkafspraken met elkaar gemaakt dat medewerkers bij het naar buiten gaan, buitenspelen en terugkeer, regelmatig tellen en aanwezigheid nalopen.
- Werkafspraken met elkaar gemaakt dat medewerkers bij het weggaan bij uitjes of het verlaten van een park, speeltuin, ect tellen hoeveel kinderen er zijn en de lijst nalopen.
- Alle kinderen lopen altijd aan het evacuatiekoord

Kleine risico's veiligheid

Dit zijn veiligheidsrisico's die op de desbetreffende groep zouden kunnen plaatsvinden met kleine gevolgen. Wij zijn van mening dat kleine risico's nodig zijn voor kinderen om de wereld te ontdekken. Ons beleid is gericht op het leren omgaan met deze risico's i.p.v. het compleet vermijden.

Vastgestelde risico's zijn:

1. Botsen, struikelen en uitglijden:

Preventieve maatregelen:

- werkafspraken met elkaar gemaakt over op tijd rust momenten creëren voor de kinderen
- regelmatig wordt het speelgoed (samen met de kinderen) speelklaar gezet
- om te voorkomen dat kinderen over de vloer uitglijden komt de schoonmaakster buiten de openingstijden.

---

2. Kind bezeert zich aan materialen die geen speelgoed zijn;

Preventieve maatregelen:

- werkafpraak met elkaar gemaakt over bespreekbaar maken met de kinderen hoe om te gaan met messen (niet zelf gebruiken maar de juf), scharen, plastic zakjes;
- tassen medewerkers worden buiten bereik van kinderen opgeborgen
- schoonmaakmiddelen worden buiten bereik van kinderen opgeborgen en niet samen met voedingswaren.

Grote Gezondheidsrisico's

Dit zijn gezondheidsrisico's die op de desbetreffende groep zouden kunnen plaatsvinden met grote gevolgen en de maatregelen die we nemen om deze risico's te beperken om ze zo proberen uit te kunnen sluiten.

Vastgestelde risico's zijn:

1. Allergieën

Preventieve maatregelen:

- In elke groepsmap/kast zit een overzicht van kinderen waarbij allergieën vermeld staan. Die worden gevraagd bij intake. Bij een voedselallergie wordt gevraagd om een "eigen voorraad" toegestane traktaties bij ons in bewaring te geven. Bij een huidallergie bijvoorbeeld een eigen zonnebrand.
- Bij de protocollen die integraal onderdeel zijn van ons pedagogisch beleid is het protocol binnenmilieu en buitenmilieu opgenomen. Hierin staan de werkinstructies hoe en wat wij doen om een gezond binnenmilieu te creëren. Temperatuur, luchtvochtigheid worden gemeten (i.v.m. huisstofmijt allergie).
- Ventilatie vindt doorlopend plaats via het centrale systeem en wanneer nodig wordt er extra geventileerd d.m.v. open deuren en/of ramen. Ook wordt er een raam en/of deur open gezet wanneer er gestofzuigd wordt of was wordt opgevouwen (i.v.m. huisstofmijt allergie).
- Op de groep wordt schoongemaakt volgens de schoonmaakinstructie buiten openingstijden.
- Periodiek wordt het (spel) materiaal schoongemaakt.
- Aangezien wij alleen peuter-opvang bieden en alleen werken met ochtenden, verzorgen wij geen maaltijden en/of voeding, hetgeen al een veelvoud aan allergieën voorkomt.
- Het beleid is alleen fruit, hetgeen al een veelvoud aan allergieën voorkomt.
- Ouders worden geïnformeerd over onze (fruit)voorkeuren en verzocht ook traktaties hierop af te stemmen. Alle traktaties worden door de medewerkers gecontroleerd en bij allergische bestanddelen of twijfel daarover, wordt het kind met de betreffende allergie getraceerd vanuit haar "eigen voorraad".

---

2. Besmetting van ernstige kinderziektes

Preventieve maatregelen:

- Bij de protocollen die integraal onderdeel zijn van ons pedagogisch beleid is het protocol binnenmilieu en buitenmilieu opgenomen. Hierin staan de werkinstructies hoe en wat wij doen om een gezond compleet milieu te creëren en ziektes en verspreiding ervan te voorkomen.
- Protocol (niet) medisch handelen geeft richtlijnen en werkinstructies om besmetting tot een minimum te beperken en hoe te handelen indien er toch een mogelijk gevaar is.
- Protocol hygiëne geeft richtlijnen en werkinstructies om besmetting tot een minimum te beperken en hoe te handelen indien er toch een mogelijk gevaar is.
- In onze kasten en mappen staat het GGD-nummer vermeld dat bij vragen kan worden geraadpleegd.
- Bij kinderziektes controleren wij de actuele richtlijnen bij de Vragen en Antwoorden op https://www.rivm.nl/Zoeken/Documenten_en_publicaties.
- De toegang tot onze opvang wordt bepaald aan de hand van de RIVM richtlijnen.

3. Verkeerd toedienen van medicatie

Preventieve maatregelen:

- Aangezien wij alleen peuter-opvang bieden en alleen werken met ochtenden, verzorgen wij geen reguliere medicijn toediening.
- Protocol (niet) medisch handelen geeft richtlijnen en werkinstructies hoe te handelen in geval van noodzaak.
- Protocol overeenkomst gebruik geneesmiddelen geeft richtlijnen en werkinstructies hoe te handelen in geval van noodzaak en bevat de specifieke afspraken en verantwoordelijkheden met de ouders.

Kleine risico's gezondheid

Dit zijn risico's die op de desbetreffende groep zouden kunnen plaatsvinden met kleine gevolgen, op veiligheidsgebied. Wij zijn van mening dat kleine risico's nodig zijn voor kinderen om de wereld te ontdekken. Ons beleid is gericht op het leren omgaan met deze risico's i.p.v. het compleet vermijden. Vastgestelde risico's zijn:

1. Besmetting van kinderziektes

Preventieve maatregelen:

- werkafpraak met elkaar gemaakt dat we vragen aan ouders wat kinderen voor symptomen hebben wanneer ze af worden gemeld. Daarnaast informeren wij ouders bij (kinder) ziektes per mail.
- werkafpraak met elkaar gemaakt dat we kinderen leren om in hun ellenboog te hoesten en met papieren doekjes de neus te snuiten.
- Elk kind heeft zijn eigen bestek, bord en drinkbeker, welke na elk gebruik gewassen wordt.
- Bij de protocollen die integraal onderdeel zijn van ons pedagogisch beleid is het protocol binnenmilieu en buitenmilieu opgenomen. Hierin staan de werkinstructies hoe en wat wij doen om een gezond compleet milieu te creëren en ziektes en verspreiding ervan te voorkomen.

-
- Protocol hygiëne geeft richtlijnen en werkinstructies om besmetting tot een minimum te beperken en hoe te handelen indien er toch een mogelijk gevaar is.
  - Protocol (niet) medisch handelen geeft richtlijnen en werkinstructies hoe te handelen in geval van noodzaak.

2. Minder gezond binnen klimaat:

Preventieve maatregelen:

- Bij de protocollen die integraal onderdeel zijn van ons pedagogisch beleid is het protocol binnenmilieu opgenomen. Hierin staan de werkinstructies hoe en wat wij doen om een gezond binnenklimaat te creëren en ziektes en verspreiding ervan te voorkomen.
- Protocol hygiëne geeft richtlijnen en werkinstructies om besmetting tot een minimum te beperken en hoe te handelen indien er toch een mogelijk gevaar is.
- Ventilatie vindt doorlopend plaats via het centrale systeem en wanneer nodig wordt er extra geventileerd d.m.v. open deuren en/of ramen. Ook wordt er een raam en/of deur opengezet wanneer er gestofzuigd wordt of was wordt opgevouwen (i.v.m. huisstofmijt allergie).
- Op de groep wordt schoongemaakt volgens de schoonmaakinstructie buiten openingstijden.
- Periodiek wordt het (spel) materiaal schoongemaakt.

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Naast de bovengenoemde onderwerpen, zijn er ook op andere gebieden risico's waar wij met extra aandacht naar kijken. De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is een door de branche overeengekomen werkwijze, welke in 2019 verder verdiept wordt met een afwegingskader. Ons protocol "meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling" is gebaseerd op de landelijke meldcode van de branche, verrijkt met onze eigen "inleiding gebruik meldcode kindermishandeling".

Medewerkers behoren de meldcode te kennen en te kunnen terugvinden, om ter hand te nemen bij eventuele vermoedens in breedste zin van het woord. De meldcode is ook uitgeprint op locatie en te vinden in de GGD map onder de protocollen. Hierin staat welke maatregelen worden genomen om dit risico tot een minimum te beperken alsmede welke stappen wij ondernemen als er toch vermoedens zijn. Alle medewerkers hebben bij aanvang van hun dienstverband kennis genomen van dit protocol en hebben deze getekend voor kennisneming, akkoord en uitvoering. Deze is tezamen met het protocol vier-ogenprincipe de primaire basis voor de veiligheid van de kinderen.

Dit protocol is, net als alle andere protocollen, integraal onderdeel van ons beleidsplan, zoals hierboven beschreven in Hoofdstuk 4. Binnen dit protocol onderkennen wij :

Grensoverschrijdend gedrag door kinderen (inclusief overig aanwezige kinderen).

Wij zijn met de kinderen bezig met morele ontwikkeling. Zo bespreken we met kinderen wat goed is en wat niet, wat zijn wenselijke omgangsnormen, hoe hou je rekening met elkaar. Zoveel mogelijk zoeken we samen met kinderen uit wat goed is en wat niet. Zo helpen we hen om zich normen en waarden eigen te maken in plaats van ze op te leggen omdat dat nou eenmaal zo is. Zelf zijn we als medewerker rolmodel en consequent in het overdragen van normen en waarden, omgangsvormen en regels. Daarbij gebruiken we situaties op de groep of actualiteiten die aanleiding geven tot praten en nadenken over morele onderwerpen. We communiceren met de ouders en verwachten van de ouders dat zij hun normen en waarden en hun belangen kenbaar maken. Op basis van die uitwisseling proberen we zoveel mogelijk gelijke lijnen te trekken.

Voor verdere uitleg verwijs ik u graag naar ons beleid **paragraaf 4.1 zorg voor kwetsbare kinderen**

Ook leren we kinderen om duidelijk hun grenzen aan te geven wanneer er iets gebeurt wat ze niet leuk vinden. De jongeren kinderen leren te zeggen: “stop” of “nee”. De oudere kinderen leren we uit te spreken wat ze niet fijn vinden. Daarbij wordt er extra aandacht besteed aan het stukje dat kinderen baas zijn van hun eigen lijf.

Daarnaast hebben we elke maand een medewerkers-overleg met als vast agendapunt de kind-bespreking waarbij we eventueel grensoverschrijdend gedrag door kinderen bespreken met elkaar. Wanneer wij het gedrag zorgelijk vinden bespreken wij dit met ouders en wordt er eventueel intern (de zorg coördinator), of extern (JGZ) hulp in geschakeld. Hierbij hanteren wij de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling om eventuele stappen hier om trend te doorlopen en ons zorgprotocol.

Grensoverschrijdend gedrag door beroepskrachten (i.o. inclusief stagiairs en overige aanwezige volwassenen)

Binnen het team dragen wij zorg voor een open bedrijfscultuur waarbij medewerkers elkaar kunnen aanspreken op hun manier van werken. Dit door regelmatig met elkaar tijdens de teamvergadering te praten over elkaars functioneren in de groep, wat is acceptabel gedrag op de groep. Ook wordt er aandacht besteed aan het feedback geven en ontvangen van elkaar. Daarnaast wordt in elk groepsoverleg met elkaar gesproken over hoe de samenwerking met elkaar verloopt op de groep.

Verder is het vierogen(oren) principe van kracht en kunnen medewerkers en medegebruikers bij elkaar meekijken en luisteren op de groep. **Zie ook paragraaf 4.2** voor verdere uitleg en ons protocol *vierogen(oren)principe*.

Zijn er vermoedens van grensoverschrijdend gedrag door een beroepskracht dan wordt dit gemeld aan de leidinggevende en wordt ook de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling ter hand genomen om eventuele stappen hieromtrent te doorlopen.

Bijlage 2: Protocollen en werkinstructies

Protocollen zoals beschreven in hoofdstuk 4 bevinden zich separaat in de GGD map op locatie en online in de beveiligde cloud omgeving. Voor het praktisch gebruik en de leesbaarheid en omvang van dit beleidsdocument zijn de protocollen hier niet binnen dit bestand opgenomen. Deze protocollen zijn losse digitale bestanden en kunnen op aanvraag worden toegezonden.

- Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
- Inleiding gebruik meldcode
- Handleiding meldcode KO-1
- Vier-ogenprincipe
- Gebruik foto en film materiaal / privacyverklaring
- Huisregels veiligheid
- Afwijking stamgroep
- Hygiëne
- Ontruimen gebouw
- Vermissing kind
- Uitstapjes en vervoer
- Registratie van ongevallen
- Hoofdluis
- Binnenmilieu
- Buitenmilieu
- (niet) medisch handelen
- Overeenkomst gebruik geneesmiddelen
- Brengen en ophalen
- Buitenruimte
- Klachtenprocedure
- Zorgprotocol